

ЎЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР
ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

42-НЛ ЧИҚИШИ
№ 56 (11.502).

6 март, якшанба, 1960 йил.

Баҳоси 20 тийин.

ДҲСТОНА МУНОСАБАТЛАРИМИЗНИ ҚАДРЛАЙМИЗ СОВЕТ - АФҒОНИСТОН ҚЎШМА АХБОРОТИ

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрущев, Афғонистон подшоҳи Муҳаммад Зоҳир шох Ҳазрат Олийларининг ва Афғонистон ҳукуматининг тақлифига биноан, 1960 йил 2 мартдан 5 мартга қадар Афғонистонда дўстлик визити билан меҳмон бўлиб турди. СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, Маданият министри Н. А. Михайлов, Чет мамлакатлар билан маданий алоқалар Давлат комитетининг раиси Г. А. Жуков, Ташқи иқтисодий алоқалар Давлат комитетининг раиси С. А. Скачков, СССР Олий Совети депутати Т. У. Ўлжабоев, СССР Социалистик саноат министрлиги коллегиясининг аъзоси А. М. Марков, СССРнинг Афғонистондаги элчиси М. В. Дегтярь, СССР Ташқи ишлар министрлиги Ўрта Шарқ мамлакатлари бўлимининг мудири А. П. Павлов ва бошқа расмий кишилар Н. С. Хрущевга ҳамроҳ бўлиб келишди.

Н. С. Хрущев ўз ҳамроҳлари билан Қобилга келгандан кейин Афғонистоннинг марҳум подшоҳи Муҳаммад Нодир шох Ҳазрат Олийларининг мақбарасини зиёрат қилиб, тулчамбар қўйди.

Н. С. Хрущев Қобил шаҳри муниципалитети томонидан ташкил этилган гражданилик қабул маросимида қатнашди, бу маросимда шаҳар аҳолиси Совет ҳукумати бошлиғига ийсбатан қизгин дўстлик ҳисларини билдирди.

Н. С. Хрущев Афғонистонда бўлган вақтда подшоҳ Ҳазрат Олийлар Муҳаммад Зоҳир шох билан, шунингдек Бош Министр Сардор Муҳаммад Довуд Жаноб Олийлари ва Афғонистон ҳукуматининг бошқа аъзолари билан учрашди ва суҳбатлар ўтказди. Самимият ва тўла ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган шу учрашувлар ва суҳбатлар вақтида Совет-Афғонистон муносабатлари масалаларига, энг муҳим ҳалқаро проблемаларга доир, шунингдек Ўрта Шарқдаги ва Жануби-Шарқий Осиёдаги аҳвол ҳақида дўстона фикр алашувлар бўлди.

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрущев ва Афғонистон Бош министри Сардор Муҳаммад Довуд СССР билан Афғонистон ўртасида дўстона муносабатлар ривожланиш бораётганидан ўзларининг гоят мамнун бўлганлигини билдиришди, бу дўстона муносабатлар тинч-тотув яша, ўзаро ҳурматан ва дўстона ҳамкорлик принципларига асосланади. Ҳар иккала томон замонининг етарли синовидан ўтган ўз ўрталаридаги мавжуд яхши қўшничилик, дўстлик муносабатлари ҳар иккала мамлакат ҳалқларининг бахт-саодати йўлида келгусида тагин ҳам кўпроқ мустаҳкамланади, деб таъкидлашди.

Ҳар иккала томон шунинг ҳам қайди қилдики, Совет Иттифоқи билан Афғонистон ўртасидаги дўстона муносабатлар Ўрта Шарқда ва Жануби-Шарқий Осиёда тинчликни янни учун ижобий ва фойдали омилдир.

Фикр алашувлар вақтида Афғонистон Бош министри Сардор Муҳаммад Довуд Афғонистон бетарафлиги ва ҳарбий-ғуруҳларда қатнашмаслиги, сиёсатига содиқ эканлигини яна бир марта таъкидлади. СССР Министрлар Совети Раиси, Афғонистоннинг бу сиёсати ҳалқаро кескинлигини юмшатиш йўлида қўллаб-қувватлаш муҳим ҳиссидир ва Совет Иттифоқи бу сиёсатни гоят ҳурматлайди, деди.

Ҳар иккала томон дедиларки, ҳарбий ғуруҳлар тинчлигини мустаҳкамлашга асло ёрдам бермайди ҳамда бу улғу мақсадга фақат катта ва кичик мамлакатлар бирлигида куч-ғайрат сарфлаш ва улар ўртасида дўстона ҳамкорлик қилинишни йўли билангина эришиш мумкин.

Совет Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрущев ва Афғонистон Бош Министри Сардор Муҳаммад Довуд ўзлари олиб борган музокаралар вақтида, ўзининг қонуний мақсадига, яъни эркинликка ҳа-нузатча эришмаган ҳалқлар тез фурсатда шу идеални рўйга чиқаришга эришадилар, деб қатъий умид билдиришди.

Шу билан бир вақтда, томонлар пушту халқининг тақдири ҳусусида фикрлашиб олдилар ва бу масалани ҳал қилмоқ учун Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Ўстаи асосида ўз тақдирини ўзи белгилаш принципини қўллаш Ўрта Шарқда кескинлигини юмшатишнинг, тинчликни таъминлашнинг оқилона йўлидир, деб бамаълаҳат ўз фикрларини изҳор қилди.

СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрущев ва Афғонистон Бош министри Сардор Муҳаммад Довуд, мамлакатларнинг давлат арбоблари ўртасида шахсий алоқалар ўрнатиб ва дўстона фикр олишиб турши халқлар ўртасида дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлашга ёрдам беради, деб таъкидлашди. Томонлар, давлатлар ўртасидаги келишимовчиликларнинг ҳаммаси куч қўллаш йўли билан эмас, балки тинч музокаралар олиб бериш йўли билан ҳал қилиниши лозим, деб ҳисоблайдилар.

Томонлар, кескинлигини йўқотиш ва «совуқ уруш»ни тўхтатиш иш-ла ҳалқаро вазиятнинг ҳозиргидек ривожланиш бораётганидан ўзларининг мамнун бўлганлигини билдиришди. Афғонистон Бош министри Сардор Муҳаммад Довуд, СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрущевнинг бундан бир неча ой муқаддам Америка Қўшма Штатларига қилган сафарига ҳалқаро кескинлигини юмшатиш ва халқлар ўртасида ҳамжиҳат-лик ўрнатиш ишида жуда муҳим қадам бўлди, деб айтди ва шу муноса-бат билан Афғонистон ҳукуматининг мамнун бўлганлигини изҳор қилди.

Томонлар, Америка Қўшма Штатлари Президенти Ёйенхауэрнинг Совет Иттифоқига қилган сафарига ва ҳар иккала мамлакат давлат ар-боблари ўртасида бўладиган фикр алашувлар ҳалқлар ўртасида ҳамжи-ҳатлик ўрнатиш ва тинчликни мустаҳкамлаш йўлида қўйилган яна бир фойдали қадам бўлади, деб қатъий умид билдиришди.

Томонлар, буюк давлатлар бошлиқларининг бўладиган кенгаши и-золи муҳим ҳалқаро масалаларни ҳал қилиш ҳамда ишонч ва ҳамжиҳат-лик вазияти вузудга келтириш ишида яна бир муҳим қадам бўлади, де-ган фикрни яқинлики билан айтдилар.

Совет Иттифоқи ҳукумати ва Афғонистон ҳукумати, ёппасига ва ба-тамом қўроқсизланиш масаласи ҳозирги замоннинг энг муҳим масаласи-дир, бу масаланинг ҳал қилинишида ҳамма халқлар манфаатдордир, деб ҳисоблайдилар. Жуда катта қийинчиликлар кучга ага бўлган қўроқ да-влатлар қўлида мавжуд бўлиб турган ҳозирги замон шароитида эфр бериб қўроқсизланишнинг давом этирилиши ҳамма ёқни байрон қилувчи уруш бошланиш кетиш хавфини кучайтиришга олиб келади, мислсиз инсоний қўрбонлар ва моддий талафотлар бу урушнинг хатари оқибатлари бў-лур эди. Томонлар, ҳозирги вақтда байрон қилувчи қўроқ ишлаб чиқ-аришга сарфланаётган жуда катта маблар ва қувватдан жаҳон халқларининг турмуш даражасини ошириш учун ва айниқса кам тараққий этган мамлакатларга ёрдам кўрсатиш учун фойдаланиш лозим деб яқинлики билан ҳисоблайдилар.

Афғонистон Бош Министри ёппасига ва батамом қўроқсизланиш тўғрисида СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрущев ёмонидан Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясига киритилган тақ-лифни қувватлайди. У дедик, Афғонистон ҳукумати Совет ҳукумати-нинг бу тақлифига юксак баҳо бермоқда ва ҳамма давлатлар урушларга абадий хотима бермоқ учун бу тақлифни жуда жиддий равишда муҳо-кама этишлари ва қабул қилдишлари, деб умид билдиримоқда.

Томонлар, ядро қўроқли синовларини абадий тақиқлаш тўғрисида манфаатдор давлатлар ўртасида бўлаётган музокаралар зарур ва фойдали тадбир, деб таъкидлашди ва бу музокаралар узи-кесил битмига олиб келади ҳамда ер шароити атмосферида зарарлаётган ядро портлатишлари абадий тўхтатилади, деб умид билдиришди.

Н. С. Хрущев Қобилда бўлган вақтда Совет Иттифоқи ёрдами бил-лан қўрилган базис қўроқларини, масалан, нон комбинатини ва авто-ремонт заводини, шунингдек, Қобил аэродроми қўрилшини кўриб чиқди

ва Афғонистонни иқтисодий ривожлантиришда эришилган муваффақият-лардан мамнун бўлганлигини изҳор қилди.

Афғонистон Бош министри Сардор Муҳаммад Довуд мамлакатни бундан буён ривожлантириш ҳусусида Афғонистон ҳукуматининг муло-ҳазаларини Совет Иттифоқи Бош Министрига айтиб берди, бу мулоҳаза-ларни амалга ошириш афғон халқининг турмуш даражасини кўтариш йў-лида қўйилган янги қадам бўлади.

СССР Министрлар Совети Раиси Совет ҳукумати Афғонистон ҳуку-матининг мамлакатни иқтисодий ва ижтимоий жиҳатдан ривожлантириш йўлида сарфлаётган ғайратига хайрихоҳлик билан қараётганигини айтди.

Афғонистон Бош министри Совет Иттифоқи Афғонистоннинг миллий экономикасини ривожлантиришда иқтисодий ёрдам кўрсатаётганини учун миннатдорчилик билдирди.

СССР Министрлар Советининг Раиси ҳар иккала давлат ўртасида иқтисодий ҳамкорлик муваффақиятлар ривожланиш бораётганидан, шунингдек, Совет Иттифоқи дўст Афғонистонга кўрсатаётган иқтисодий ёрдамнинг мақсадлари ва принциплари тўғри тушуниладиганидан ўзининг мамнун бўлганлигини билдирди.

У, Совет Иттифоқи Афғонистон давлатининг иқтисодий эҳтиёжлари-га лозим бўлган даражада тушуниб қараб келди ва бундан буён ҳам шундай тушуниб қарайди ҳамда Афғонистонга ўз экономикасини янала мустаҳкамлаб олишда ва ривожлантиришда бундан буён ҳам ёрдам кўр-сата беради, деди.

Ҳар иккала томон, ўз ўрталарида иқтисодий ҳамкорлигининг самар-али ривожланаётганини ҳар иккала халқ ўртасидаги мавжуд яхши қўшничилик муносабатларининг ва дўстликнинг ифодасидир, деб бама-ълаҳат бир фикрга келишди.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Министрлар Совети-нинг Раиси Н. С. Хрущев ва Афғонистон Бош Министри Сардор Муҳам-мад Довуд Афғонистон билан Совет Иттифоқи ўртасида кўп вақтдан бери ривожланиб келаётган маданий алоқалардан ўзларининг мамнун бўлган-ликларини билдиришди ҳамда ҳар иккала мамлакат ўртасида фан, мада-ният ва санъат соҳаларидаги алоқаларни кенгайтириш ва мустаҳкамлаш мақсадида Афғонистон билан Совет Иттифоқи ўртасида маданий ҳамкор-лик тўғрисидаги битимни имзоладилар.

Томонлар, ўз ўрталаридаги мавжуд дўстона ва яхши қўшничилик муносабатларига бирор зарар етказилишига йўл қўймайликларини изҳор қилди.

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрущев ва Афғонистон Бош министри Сардор Муҳаммад Довуд, Н. С. Хрущевнинг бу сафари ҳамда унинг Афғонистон давлат арбоблари билан бўлган учрашувлари ва суҳбатлари Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Аф-ғонистон ўртасидаги айланиши дўстона ва яхши қўшничилик муноса-батларини тагин ҳам кўпроқ мустаҳкамлайди, деб ишонч билдиришди.

Қобилда бўлган учрашувлар ва суҳбатлар СССР Министр-лар Совети Раиси Н. С. Хрущев Афғонистон подшоҳи Муҳаммад Зоҳир шох Ҳазрат Олийларини ва Бош Министр Сардор Муҳаммад Довуд Жа-ноб Олийларини ўзларига қўлай вақтда Совет Иттифоқи меҳмон бўлиб келишга тақлиф қилди. Бу тақлифлар миннатдорчилик билан қабул қи-линди. Визитлар вақти қўшимча келишиб олинади.

Совет Социалистик Республикалари Афғонистон подшоҳи ҳукуматининг
Иттифоқи Министрлар
Советининг Раиси
Н. ХРУЩЕВ
1960 йил, 4 март. Қобил шаҳри.

ТИНЧЛИК ЙЎЛИДА ЯНГИ БҲУОҚ ҒАЛАБА

СССР Министрлар Советининг
Раиси Н. С. Хрущев ва унинг
ҳамроҳлари неча эрталаб Аф-
ғонистондан жўнаб кетдилар.

Никита Сергеевич Хрущев ва
унинг ҳамроҳлари Москвага кел-
гач, тушдан кейин В. И. Ленин
номидиги марказий стадионнинг
спорт саройида пойтахт меҳнат-
кашларининг кўпining кишилик
митинги бўлди.

(Буларнинг тафсилоти газета-
нинг неласи сониде берилади).

ОЛИМЛАР МАМНУН

Шарқ халқларининг улғу дўсти,
азиз доҳимиз В. И. Ленин совет
халқига, Совет давлатига Шарқ
мамлакатлари билан дўстлашини,
Шарқ халқларининг миллий-озод-
лик ҳаракатини қўллаб-қувватла-
ши таъин қилган эди. Ленинча
ташқи сиёсат принципларига ҳам-
ша содиқ бўлган Совет давлати
Ильин васиятларини оғинш май
амалга ошириб келмоқда.

Н. С. Хрущевнинг Ҳиндистон,
Индонезия, Бирма ва Афғонистон-
да бўлиши, шу мамлакат давлат
арбоблари билан олиб борилган му-
зокаралар ҳамда имзолаган бит-
тимлар дунёда тинчлик иншининг
янги ғалабаси бўлди. Бу тарихий
визит натижасида совет халқи би-
лан Ҳинд, индонез, афғон, бирма
халқи ўртасидаги дўстлик янада
мустаҳкамланди.

Биз, олимлар қадрдон Никита
Сергеевичдан, партия ва ҳукумати-
мизнинг одил сиёсатидан жуда
ҳурсандимиз.

О. СОДИҚОВ,
В. И. Ленин номидаги Ўрта
Осиё Давлат университетининг
ректори, академик.

Совет кишилари ўртоқ Н. С. Хрущевнинг
Жануби-Шарқий Осиё мамлакатларига қилган
визити муваффақиятларидан мамнун бўлмоқдалар.

РАҲМАТ!

Ўлкамизда баҳор кеза бошлади.
У ҳар бир дилга завоқ бағишлайди-
ган, ҳар бир қалбни ҳаёт ғўзалли-
клари билан тўлдирадиган Инсон ба-
ҳоридир. Улғувор етти йиллик ик-
кинчи йилнинг баҳори ўзидан олдин
ўтган баҳорлардан шу билан фарқ
қиладики, у ўзининг илиқ нафаси
билан «совуқ уруш» музини эритиб
юбормоқда. Халқлар ўртасидаги
тинчликни мустаҳкамлашда, давлат-
лараро тинч қўшничилик муносаба-
тларини янада яхшилашда ҳукумати-
миз бошлиғи қадрдон Н. С. Хруш-
чевнинг Осиё мамлакатларига қил-
ган сафарига яна бир муҳим тарихий
воқеа бўлди.

Биз, адабиётчилар, қадри Никита
Сергеевични унинг Жануби-Шар-
қий Осиё мамлакатларига қилган
хайрли сафарига муваффақиятли ту-
ғали билан табриқлаймиз, унинг бу-
тун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш
ишига буюк ҳисса қўшаётганини
учун чин кўнгилдан «Раҳмат!»
деймиз.

К. ЯШИН,
драматург.

ТАРИХИЙ САФАР
Партия ва ҳуку-
матимизнинг қадрдо-
нимиз Никита Сер-
геевич Хрущевнинг
Осиё мамлакатларига
қилган сафарини диқ-
қат билан кузатиб бор-
дик, унинг нутқларини
диққат билан ўқидик.
Никита Сергеевич қа-
ерга бормасин, уни бу-
роқ совет халқининг
муносиб вакили си-
фатида қутиб олишди
ва ўртоқ Хрущев ҳам-
ма ерда ва ҳаммага Совет
ҳукуматининг ленинча
ташқи сиёсатини яхши-
лаб тушунириб берди.
Яқиндагина мус-
тақлакачилик сирто-
ғидан халос бўлган
халқларга худди биз-
нинг дилимиздаги гап-
ларини айтди.

Шунинг учун ҳам
мен ўртоқ Хрущевдан
гоят миннатдорман.
А. СИДИҚОВ,
пенсонер.

СОВЕТ - АФҒОН ШАРТНОМАЛАРИ

КОБИЛ, 4 март. (ТАСС). Бугун
Совет-Афғонистон қўшма ахборотини
ҳамда Афғонистон билан Совет Со-
циалистик Республикалари Иттифо-
қи ўртасида маданий ҳамкорлик тўғ-
рисидаги Битимни имзолаш мароси-
ми бўлди.

Имзолаш маросимида совет томо-
нидан СССР Министрлар Советининг
Раиси Н. С. Хрущев, ташқи ишлар
министри А. А. Громико, маданият
министри Н. А. Михайлов, Министр-
лар Советининг Чет мамлакатлар би-
хор маданий алоқалар Давлат ко-
митети раиси Г. А. Жуков, Министр-
лар Советининг Ташқи иқтисодий
алоқалар Давлат комитети раиси
С. А. Скачков, СССР Олий Совети
депутати Т. У. Ўлжабоев, СССР
Социалистик саноат министрлиги ко-
ллециясининг аъзоси А. М. Марков,
СССРнинг Афғонистондаги элчиси
М. В. Дегтярь, СССР Ташқи ишлар
министрлиги Ўрта Шарқ мамлакатла-

ри бўлимининг мудири А. П. Павлов
ҳозир бўлишди; Афғонистон томо-
нидан — Афғонистон подшоҳи му-
ҳаммад Зоҳир шох Ҳазрат Олийлар
Бош министри Сардор Муҳаммад
Довуд, Бош министрнинг бирин-
чи ўринбосари Али Муҳаммад, Бош
министрнинг иккинчи ўринбосари ва
ташқи ишлар министри Сардор Му-
ҳаммад Наим, Афғонистоннинг СССР-
даги элчиси Абдул Ҳаким Шаҳола-
мий қатнашдилар.

Қобил аҳолиси, — деб сўзини
давом эттирди Содиқ, — Сизни
бундай 4 йил муқаддам мамлакат-
мизда табриқлаш бахтига мусоар
бўлган эди. Ана шу визит бизнинг
хотирамида энг яхши эсдаликлар
қолдири.

Мэр сўзини давом эттириб айтди-
ки, бизнинг халқимиз Сизнинг Аф-
ғонистонга қилган ҳозирги визит-
тингизни хурсандчилик билан та-
бриқламоқда. Биз бу визит мамла-
катларимиз ўртасидаги дўстона,
яхши қўшничилик муносабатларини
янада мустаҳкамлаш ишига хизмат

қилади, деб ишонамиз. (Гулдурос
қарсақлар).

Бизнинг халқимиз, — деб таъ-
кидлади Содиқ, — совет халқи ва
унинг ҳукумати бизнинг мустақил-
лигимизни биринчи бўлиб таъинан-
лигини ҳеч қачон эсдан чиқармай-
ди. Биз, — деди сўзининг охирида
Содиқ, — шу нарсаларга аминлигимиз,
халқларимиз ўртасида мавжуд бўл-
ган дўстлик, яхши қўшничилик
муносабатлари бундан буён ҳам
мустаҳкамлана беради, чуқур ва
афғон халқлари тинчлик йўлида
бирга бормоқдалар! (Гулдурос қар-
сақлар).

Гулдурос қарсақлар билан қутиб
олинган Н. С. Хрущев микрофон
олига келди. «Зиндабо! Хруш-
чев!» — «Янаши Хрущев!»,
«Зиндабо! Иттиҳоди Шўрвий!» —
«Янаши Совет Иттифоқи!» деган
табриқ хитоблари янгради.

Никита Сергеевич Хрущев нутқ
сўзлади.

Афғонистон подшоҳи Зоҳир шох
Ҳазрат Олийлари ва унинг ҳукума-
ти мамлакатларимиз дўстлигини
билан ва узоқни кўриб, ташқи сиё-
сат йўлини ўтказиб келаётганли-
клари учун улардан миннатдорчи-
лик билан таъкидлади. (Нарсақлар).

Совет халқи ва Совет ҳукумати
шу хайрихоҳлик ва дўстликнинг и-
сботи учун конкрет ишлар қилмоқ-
далар. Афғонистонга ҳар хил қўроқ-
лар, йўллар, уй-жой бинолари
қуриш учун, афғон халқининг эко-
номикасини ва маданий фаровонли-
гини юксалтириш учун хилма-хил
ёрдам бериб келиш ва беравера-
миз, яхши қўшни ўз қўшнисига
қандай ёрдамлашса, биз ҳам Аф-
ғонистонга шундай ёрдамлашмоқда-
миз. (Гулдурос, давомли қарсақлар).

Афғон халқи шу нарсаларга амин
бўлиши мумкин, унинг ўз мамлака-
тини янада ривожлантириш йўлида
сарфлаётган куч ва ғайратини, ўз
мамлакатининг сиёсий ва иқтисодий
мустақиллигини мустаҳкамлаш учун
олиб бораётган курашини совет хал-
қи ҳамша қаттиқ туриб қувватлай
беради. (Гулдурос қарсақлар; «Зин-
дабо!» деган хитоблар).

(Давомли иккинчи бетда)

Афғонистон подшоҳи
Муҳаммад Зоҳир шох Ҳазрат Олийларига
Афғонистон Бош Министри
Муҳаммад ДОВУД Жаноб Олийларига

БОБИЛ
Бизнинг самолётимиз дўст мамлакатлар
ўртасидаги чегарадан бир
неча минутдан сўнг ўтиб кетди. Мамлакатингиздан чиқиб кета туриб,
сизларга самимий меҳмондўстлигингиз учун яна бир марта ташаккур
айтмоқчиман.

Дўст Афғонистонга оёйишталик ва равақ, сизларнинг самарали
фаолиятингизга янада муваффақиятлар тилайман.

Н. ХРУЩЕВ.

«ИЛ-18» самолёти, 1960 йил, 5 март.

Н. С. ХРУЩЕВ Жаноб Олийларига

Лутфан юборган мактубингиз учун миннатдорман. Сизнинг учун
туғилуларингизга тамомла қўйилмаган ва Совет Иттифоқи халқига му-
ваффақият ҳамда равақ тилайман.

Муҳаммад АЮБХОН,
Пакистон Президенти.

Марокаш қароли
МУҲАММАД V Ҳазрат Олийларига

РАБОТ
Ҳазрат Олийлари, Агадир шаҳри районида рўй берган ҳалокатли ер
қимирлаши ва бунинг натижасида жуда кўп қўрбонлар ва байронгирчи-
ликлар бўлганлиги муносабати билан, совет кишилари номидан ва шах-
сан ўз номидан Сизга чуқур ҳамдардлиқ туйғуларини изҳор қилишга
рухсат эттайсиз.

Мамлакатингиз бошига тушган бахтсизлик совет халқини чуқур
қайғутга содди. Совет халқи дўстона Марокаш халқининг Марокашда рўй
берган фалокат оқибатларини тез вақт ичида таъминла тугатишини
чин кўнгилдан истайди.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. ВОРОШИЛОВ.
Москва, Кремль. 1960 йил, 4 март.

Дўстона муносабатларимизни қадрлаймиз

Н. С. ХРУШЧЕВ нутқининг охири

(Боши биринчи бетда)

Сизларнинг мамлакатингиз тоғли мамлакат. Баланд-баланд тизма тоғлар хилма-хил қазилма бойликларини ҳозирча инсон кўздан ашириб турибди. Афғонистонда бу қазилма бойликлардан ҳозирча жуда кам фойдаланилмоқда, лекин бу бойликлар сизларда бор, албатта. Шунинг учун биз Афғонистон ҳукумати ва халқига нефть, газ ва бошқа фойдали қазилмаларни қидириб топшида ёрдамлашмоқчимиз. (Нарсанлар). Тоғлар ва водийлар ўз сирларини очиб беришига ишонамиз. Ахир, биз сизлар билан чегаралашув бўлмаган Афғонистонда, Тожикистонда, Туркманистонда нефть ва газнинг жуда бой қонларини топдик-ку. Хўш, бу бойликлар фақат чегара бўйидагина бор, фақат совет территориясидагина бор, деб айтиб бўлмайди, ахир? Албатта, бундай деб бўлмайди. Бундай бой қонлар сизларда, Афғонистонда ҳам бор, уларни топиш, очиб керак.

Образли қилиб айтганда, табиат омборларининг қулфларини очиб,

улардан халқни бахраманд қилмоқ керак. Биз шундай бўлишга, меҳнатсевар афғон халқи ўз ери ости бойликларини халққа хизмат қилдиришига ишонамиз. (Нарсанлар). Инсон фойдаланиши мумкин бўлган қатта бойликлар фақат ер остидагина аширишиб ётгани йўқ. Сизларнинг чегарангизга яқин бўлган Вахш дарёсидан биз, масалан, 2,5 миллион киловатт қувватга эга бўлган жуда катта Нурак гидроэлектростанциясини қуришга киришмоқдамиз. (Нарсанлар). Биз қилмоқчи бўлган ишларнинг нақадар кенг миёсда эканлигини тушунириб ўтмоқ учун шунини айтиш қийин қиладики, биз дарёда баландлиги 300 метрга яқин ва узунлиги бир километрга яқин тўғон қуришимиз керак. Бироқ, қилинган ҳаракатларнинг ўрни тез орада ошмиги билан қопланган, чунки бу қурилиш серқўб Тожикистонда 1 миллион гектардан кўпроқ унумдор ерларни сугортишга имкон беради.

Ҳозиргина айтиб ўтганимдек, бу гидроэлектростанция сизларнинг чегарангиздан унчалик узоқ бўлмаган ерда қурилади. Лекин ўз энергиясини ҳозирча беҳуда сарфлаган дарёлар сизларда ҳам бор. Афғон халқи бу дарёларни ўзига хизмат қилдирадиган вақт, албатта келади. (Нарсанлар). Бунинг учун аса, муайян куч ва рағбат сарфламоқ зарур, маълум қийинчиликларни енгиш керак, лекин фақат кураш орқалигина, фақат қийинчиликларни енгиш орқалигина равиш ва тараққиётга эришиш мумкин. (Гулдурроқ Нарсанлар).

Биз юзидан ҳар бир мамлакатда ҳам одамлар қўниш, яратиб, ер юзига ҳусн кiritиш учун тутилган. Шунинг учун ҳам жаҳоннинг ҳамма халқлари тинчлик йўлида актив курашмоқдалар. Ҳиндистон, Бирма, Индонезияга қилган сафаримдан кейин сизларнинг мамлакатингизга келдим ва Ваганга қайта туриб, сизларнинг мамлакатингизда бўлиш имкониятига эга бўлганлигим учун бахтиёрман. (Нарсанлар).

Жануби-Шарқий Осиёнинг дўст мамлакатларида бўлганимдан кейин, менда қандай асосий, муҳим таассуротлар қолди? Мен бўлган жойларнинг ҳаммасида, — шунини айтмоқ

керакки, биз 20 минг километрдан кўпроқ масофани босиб ва учиб ўтдик, ўилаб шаҳарларни, қишлоқларни ва ишчи посёлкаларни кўрдик, — ҳамма жойда халқ билан учрашганимизда, одамларнинг чеҳраларини кўрганимизда, уларнинг қайфиятларини ҳис қилганимизда, одамлар тинчликка, дўстликка, раванак, бахтиёрликка муштоқ эканликларини жуда аниқ тушуниб олдик, дейиш мумкин. (Узоқ давом қилган гулдурос Нарсанлар. «Яшасин Хрушчев!» деган овозлар). Тараққиёт бўйидаги тезроқ қадам ташлаб бормоқ учун ер юзида ҳали кўп иш қилиш керак, аввало, «соғуқ уруш»га хотима бериш, «суравонлик позиция»га асосланган сиёсатни, тақдирлар солиш ва кўрқитишга асосланган сиёсатни ўтказишга барҳам бериш керак. (Нарсанлар).

Фан ва техника тараққиёти нинг ҳозирги даражасида, термодор курули сингари дахшати қурол — водород ва атом бомбалари пайдо бўлган, қирғин солувчи юкни жаҳоннинг истаган нуқтасига элтиб қўй оладиган ва учинини тўхатиш ёки қайтариб бўлмайдиган қўлқадарлар ракетага яратилган ҳозирги замонада, мана шундай паровитга яни, реалистик, оқилона дипломатия алоҳида аҳамият касб қилмоқда. (Нарсанлар). Илгари: «Дипломатга тил ўз фикрларини яшироқ учун берилган» деб айтишар эди. Лекин ҳозирги кунлар дипломатиясида мана шундай усул қўлланиладиган бўлса, бунинг оқибати ёмон бўлиб қиқилиши мумкин. (Нарсанлар).

Фикрларини қўйиб қўйиб, лекин халқларни ҳалок қилиб қўйиш мумкин, чунки дипломатик найранглар, сўз ўйнашлари ва сиёсий фирморликлар халқларо вазиятни тағин ҳам кўпроқ кескинлаштириб юбориши, ҳаётки урушга ҳам олиб келиши мумкин, бу аса, халқлар ва давлатлар учун ҳалокатли оқибатлар туғдириш демакдир.

Йўқ, ҳозир жаҳон жамоатчилиги, халқлар давлат арбобларидан, юз миллионлаб одамларнинг тақдирини ишониб топшириб қўйилган арбоблардан бунга талаб қилаётганлари йўқ! Давлат сиёсий арбоби учун, қандай мансабда туриш, қандай сиёсий ва диний масалкага эга бўлишидан қатъи назар, соф виждонли ҳар бир киши учун қонун шукри, ўзининг бутун куч-ғайратини тинчликка сарфлаш керак. Бунинг маъноси шукри, жаҳонда турли социял системалар мавжуд бўлиб турган паровитда, халқлар қандай иқтимоий тузум ўзларига кўпроқ ёқиниши фақат ўзлари ҳал қилишга ҳақлидирлар. (Нарсанлар). Ҳаммамиз битла планетада, ер юзида оёқ босиб турганлигимиз; шу ердан борадиган бошқа жой бўлмаганили учун ҳам тинчликда яшашмоқ керак, тинч-товуш яшашни ўрганмоқ керак. (Нарсанлар).

Маълумки, Совет Иттифоқи тинчликсевар сиёсатни изчиллик билан ўтказиб келмоқда. Совет ҳукумати ёлпасига ва батамом қуролсизланиш тўғрисидаги ўз таклифларини Бирлашган Миллатлар Ташкилотига киритди. (Нарсанлар). Биз заиф бўлганимиз учун шундай қилганимиз йўқ. Совет Иттифоқи ҳарбий жиҳатдан жаҳонда энг қудратли давлат

эканлиги ҳаммага маълум. (Нарсанлар). СССР герби солинган вимпелни Ойга биринчи бўлиб совет ракеталари элтиб қўйди-ку! (Нарсанлар). Тинч океан сувларида белгиланган квадратга жуда аниқ бориб тушган энг қудратли совет ракеталари бўлиб кудди. (Нарсанлар). Лекин биз бу дахшатли қуролни ишлатмоқчи эмасмиз ва ҳеч кимга тегмоқчи эмасмиз. (Нарсанлар). Ёлпасига ва батамом қуролсизланиш, деб биринчи бўлиб биз талаб қилдик. (Нарсанлар). Ер юзидан мамлакатларнинг қўлқилинида бўлган ҳукуматлар ва халқлар Совет Иттифонининг бу инсонпарварлик таклифини қувватладилар.

Таклифларимизнинг қабул қилиниши тўғрисида бошқа давлатлар билан конкрет битимга келишни кутиб ўтирмадмиз, биз ўз ташаббусимиз билан Совет Иттифонининг Қуролли Кучларини яна 1/3 қисминини ёки 1.200.000 кишини қисқартиришга қарор қилдик. (Нарсанлар). Қуролли кучларни мана шундай қисқартириш тўғрисидаги Қонун СССР Олий Советининг шу йил январь ойидаги сессиясида қабул қилинди. Биз мана шундай яхши ўрнатма кўрсатиб, бошқа мамлакатларни биздан иборат олишга ундамоқчимиз.

Афғонистон подшоҳи Ҳазрат Олиларни, Афғонистон ҳукумати ва афғон халқи ёлпасига ва батамом қуролсизланишга, халқро кескинликни юмшатишга қаратилган бизнинг тақлифларимизни маълумлашганликлари бизни қувонтирди. (Нарсанлар). Афғонистон дўст бўлгани учун ҳам бизнинг ташқи сиёсатини маълумламоқда, деб айтишлари мумкин. (Нарсанлар). Лекин ўйлашмики, бизга нисбатан ахтиёрлик роққ муносабатда бўлаётган ёки оддий тил билан айтганда, совуқроқ муносабатда бўлаётган ҳукуматлар ҳам бизнинг яхши қадимиздан кўз юмолмайдилар, ўзларини бунга кўрмагача соломлайдилар, чунки улар бундай қилсалар ўзларини ўз халқларидан тобора кўпроқ айкалаб қўядилар.

Кобила граждандари! Азия дўстлар! Бизнинг муносабатларимиз яхши ривожланиб бормоқда. Бундан бунга ҳам биз яхши қўшниклар бўлиб, дўст бўлиб ва тинчликда яшашимиз, мамлакатларимизнинг экономикасини ривожлантиришда, халқнинг турмуш даражасини ва маданиятини кўтартишда бир-биримизга ёрдамлашмоқчимиз лозим. (Гулдурроқ Нарсанлар).

Совет Иттифоқи билан Афғонистон ўртасида баланд тоғлар бор, лекин бу тоғлар халқларимизни бир-биридан ажратмайди. (Нарсанлар). Инсоний дўстлик энг юқори тоғлардан ҳам баланд бўлиши мумкин! (Нарсанлар).

Совет-Афғонистон дўстлиги яшасин ва мустақамлансин! (Нарсанлар). Ер юзидан ҳамма халқларнинг бахт-саодати учун тинчлик барқарор бўлсин! (Гулдурроқ Нарсанлар).

Зиндабод Афғонистон! — Яшасин Афғонистон! (Гулдурроқ Нарсанлар). Олишлар. Зиндабод Хрушчев! Ура! савдолари.

Митинг охирида Кобила аҳолиси номидан Н. С. Хрушчевга соғва тақдим қилинди.

ҳукуматининг раҳбарлигида катта куч ва рағбат сарфламоқда.

Бу — Афғонистоннинг миллий мустақиллигини янада мустаҳкамлаш учун зарур шарт бўлган олижаноб ишдир. Жаноб Олиларни бош вазир айтганларидек, «Ҳозирги дунё ҳаракатлар дунёсидир, суръат ва тезликлар дунёсидир». Айниқса ҳозирги дунёда ҳаракатсиз, қимирламай туриб бўлмайди.

Афғон халқи ва ҳукуматининг асрий қолоқлиқни тугатишга, миллатининг тараққий этишини таъминлашга қизғин равишда иштирокчиллиги биз совет кишиларига, жуда тушунарлидир. Биз сизлар билан ўз тажрибаларимизни баҳам қўришга ҳаммиз тайёрмиз, бундан бунга ҳам сизларга ҳеч қандай сиёсий шартлар қўймай, иқтисодий, техника ёрдами кўрсатиб туришга тайёрмиз.

Совет ҳукуматининг Афғонистонга нисбатан ўтказиб келётган сиёсати ҳаммизга самимий, қардошлик сиёсати бўлиб келди. Давлатимизнинг улуғ асосчиси Владимир Ильич Ленин Совет-Афғонистон муносабатлари масалаларига қанчалик ахтиёр бериб ва қизиқиб қараганилиги маълум. Лениннинг бевосита иштироки билан 1921 йилда тузилган бир ҳужжатни ўқиб бermoқчиман, жаноблар. Бу ҳужжат РСФСР Ташқи ишлар Халқ Комиссарлигининг РСФСРнинг Афғонистондаги муқтор вақилига шортган инструкциясидир. Шу инструкцияда бундай дейилади: «... Бизнинг Шарқдаги сиёсатимиз агрессив сиёсат эмас, бу сиёсат тинчлик ва дўстлик сиёсатидир. Сиз ўзинингизнинг бутун ишнингизда мана шу асосий мақсадни олдинга суришингиз ва, жумладан, Кобилада Афғонистон билан дўстлигининг ривожлантириши ўз фаолиятининг асосий мақсади қилиб қўйишингиз лозим. Дўстлик ўзаро қўмақлашнинг тақозо қилади, шунинг учун ҳам бизга дўст Афғонистон давлатининг ривожланишига ва раванакка имкон борица қўмақлаш ниятида бўлганлигимиз сабабли, биз унга мана шу тинч соҳада қўлимиздан келган ҳамма ёрдам кўрсатишга тайёрмиз».

Сўнгра, инструкцияда бундай дейилган: «...Биз Афғонистон ҳукуматига айтганимиз, бизда бир хил тузум, сизларда иккинчи хил тузум; биздаги идеаллар бир хил, сизларда иккинчи хил; бироқ, халқларимиз ҳамма дунёда дўстлар бўлиб, бир-биримизга ёрдамлашмоқчимиз лозим. (Гулдурроқ Нарсанлар).

Совет Иттифоқи билан Афғонистон ўртасида баланд тоғлар бор, лекин бу тоғлар халқларимизни бир-биридан ажратмайди. (Нарсанлар). Инсоний дўстлик энг юқори тоғлардан ҳам баланд бўлиши мумкин! (Нарсанлар).

Совет-Афғонистон дўстлиги яшасин ва мустақамлансин! (Нарсанлар).

Зиндабод Афғонистон! — Яшасин Афғонистон! (Гулдурроқ Нарсанлар).

Олишлар. Зиндабод Хрушчев! Ура! савдолари.

Митинг охирида Кобила аҳолиси номидан Н. С. Хрушчевга соғва тақдим қилинди.

Ҳукуматининг раҳбарлигида катта куч ва рағбат сарфламоқда.

Бу — Афғонистоннинг миллий мустақиллигини янада мустаҳкамлаш учун зарур шарт бўлган олижаноб ишдир. Жаноб Олиларни бош вазир айтганларидек, «Ҳозирги дунё ҳаракатлар дунёсидир, суръат ва тезликлар дунёсидир». Айниқса ҳозирги дунёда ҳаракатсиз, қимирламай туриб бўлмайди.

Афғон халқи ва ҳукуматининг асрий қолоқлиқни тугатишга, миллатининг тараққий этишини таъминлашга қизғин равишда иштирокчиллиги биз совет кишиларига, жуда тушунарлидир. Биз сизлар билан ўз тажрибаларимизни баҳам қўришга ҳаммиз тайёрмиз, бундан бунга ҳам сизларга ҳеч қандай сиёсий шартлар қўймай, иқтисодий, техника ёрдами кўрсатиб туришга тайёрмиз.

Совет ҳукуматининг Афғонистонга нисбатан ўтказиб келётган сиёсати ҳаммизга самимий, қардошлик сиёсати бўлиб келди. Давлатимизнинг улуғ асосчиси Владимир Ильич Ленин Совет-Афғонистон муносабатлари масалаларига қанчалик ахтиёр бериб ва қизиқиб қараганилиги маълум. Лениннинг бевосита иштироки билан 1921 йилда тузилган бир ҳужжатни ўқиб бermoқчиман, жаноблар. Бу ҳужжат РСФСР Ташқи ишлар Халқ Комиссарлигининг РСФСРнинг Афғонистондаги муқтор вақилига шортган инструкциясидир. Шу инструкцияда бундай дейилади: «... Бизнинг Шарқдаги сиёсатимиз агрессив сиёсат эмас, бу сиёсат тинчлик ва дўстлик сиёсатидир. Сиз ўзинингизнинг бутун ишнингизда мана шу асосий мақсадни олдинга суришингиз ва, жумладан, Кобилада Афғонистон билан дўстлигининг ривожлантириши ўз фаолиятининг асосий мақсади қилиб қўйишингиз лозим. Дўстлик ўзаро қўмақлашнинг тақозо қилади, шунинг учун ҳам бизга дўст Афғонистон давлатининг ривожланишига ва раванакка имкон борица қўмақлаш ниятида бўлганлигимиз сабабли, биз унга мана шу тинч соҳада қўлимиздан келган ҳамма ёрдам кўрсатишга тайёрмиз».

Сўнгра, инструкцияда бундай дейилган: «...Биз Афғонистон ҳукуматига айтганимиз, бизда бир хил тузум, сизларда иккинчи хил тузум; биздаги идеаллар бир хил, сизларда иккинчи хил; бироқ, халқларимиз ҳамма дунёда дўстлар бўлиб, бир-биримизга ёрдамлашмоқчимиз лозим. (Гулдурроқ Нарсанлар).

Совет Иттифоқи билан Афғонистон ўртасида баланд тоғлар бор, лекин бу тоғлар халқларимизни бир-биридан ажратмайди. (Нарсанлар). Инсоний дўстлик энг юқори тоғлардан ҳам баланд бўлиши мумкин! (Нарсанлар).

Совет-Афғонистон дўстлиги яшасин ва мустақамлансин! (Нарсанлар).

Зиндабод Афғонистон! — Яшасин Афғонистон! (Гулдурроқ Нарсанлар).

Олишлар. Зиндабод Хрушчев! Ура! савдолари.

Митинг охирида Кобила аҳолиси номидан Н. С. Хрушчевга соғва тақдим қилинди.

Ҳукуматининг раҳбарлигида катта куч ва рағбат сарфламоқда.

Бу — Афғонистоннинг миллий мустақиллигини янада мустаҳкамлаш учун зарур шарт бўлган олижаноб ишдир. Жаноб Олиларни бош вазир айтганларидек, «Ҳозирги дунё ҳаракатлар дунёсидир, суръат ва тезликлар дунёсидир». Айниқса ҳозирги дунёда ҳаракатсиз, қимирламай туриб бўлмайди.

Афғон халқи ва ҳукуматининг асрий қолоқлиқни тугатишга, миллатининг тараққий этишини таъминлашга қизғин равишда иштирокчиллиги биз совет кишиларига, жуда тушунарлидир. Биз сизлар билан ўз тажрибаларимизни баҳам қўришга ҳаммиз тайёрмиз, бундан бунга ҳам сизларга ҳеч қандай сиёсий шартлар қўймай, иқтисодий, техника ёрдами кўрсатиб туришга тайёрмиз.

Совет ҳукуматининг Афғонистонга нисбатан ўтказиб келётган сиёсати ҳаммизга самимий, қардошлик сиёсати бўлиб келди. Давлатимизнинг улуғ асосчиси Владимир Ильич Ленин Совет-Афғонистон муносабатлари масалаларига қанчалик ахтиёр бериб ва қизиқиб қараганилиги маълум. Лениннинг бевосита иштироки билан 1921 йилда тузилган бир ҳужжатни ўқиб бermoқчиман, жаноблар. Бу ҳужжат РСФСР Ташқи ишлар Халқ Комиссарлигининг РСФСРнинг Афғонистондаги муқтор вақилига шортган инструкциясидир. Шу инструкцияда бундай дейилади: «... Бизнинг Шарқдаги сиёсатимиз агрессив сиёсат эмас, бу сиёсат тинчлик ва дўстлик сиёсатидир. Сиз ўзинингизнинг бутун ишнингизда мана шу асосий мақсадни олдинга суришингиз ва, жумладан, Кобилада Афғонистон билан дўстлигининг ривожлантириши ўз фаолиятининг асосий мақсади қилиб қўйишингиз лозим. Дўстлик ўзаро қўмақлашнинг тақозо қилади, шунинг учун ҳам бизга дўст Афғонистон давлатининг ривожланишига ва раванакка имкон борица қўмақлаш ниятида бўлганлигимиз сабабли, биз унга мана шу тинч соҳада қўлимиздан келган ҳамма ёрдам кўрсатишга тайёрмиз».

Сўнгра, инструкцияда бундай дейилган: «...Биз Афғонистон ҳукуматига айтганимиз, бизда бир хил тузум, сизларда иккинчи хил тузум; биздаги идеаллар бир хил, сизларда иккинчи хил; бироқ, халқларимиз ҳамма дунёда дўстлар бўлиб, бир-биримизга ёрдамлашмоқчимиз лозим. (Гулдурроқ Нарсанлар).

Совет Иттифоқи билан Афғонистон ўртасида баланд тоғлар бор, лекин бу тоғлар халқларимизни бир-биридан ажратмайди. (Нарсанлар). Инсоний дўстлик энг юқори тоғлардан ҳам баланд бўлиши мумкин! (Нарсанлар).

Совет-Афғонистон дўстлиги яшасин ва мустақамлансин! (Нарсанлар).

Зиндабод Афғонистон! — Яшасин Афғонистон! (Гулдурроқ Нарсанлар).

Олишлар. Зиндабод Хрушчев! Ура! савдолари.

Митинг охирида Кобила аҳолиси номидан Н. С. Хрушчевга соғва тақдим қилинди.

Ҳукуматининг раҳбарлигида катта куч ва рағбат сарфламоқда.

Бу — Афғонистоннинг миллий мустақиллигини янада мустаҳкамлаш учун зарур шарт бўлган олижаноб ишдир. Жаноб Олиларни бош вазир айтганларидек, «Ҳозирги дунё ҳаракатлар дунёсидир, суръат ва тезликлар дунёсидир». Айниқса ҳозирги дунёда ҳаракатсиз, қимирламай туриб бўлмайди.

Афғон халқи ва ҳукуматининг асрий қолоқлиқни тугатишга, миллатининг тараққий этишини таъминлашга қизғин равишда иштирокчиллиги биз совет кишиларига, жуда тушунарлидир. Биз сизлар билан ўз тажрибаларимизни баҳам қўришга ҳаммиз тайёрмиз, бундан бунга ҳам сизларга ҳеч қандай сиёсий шартлар қўймай, иқтисодий, техника ёрдами кўрсатиб туришга тайёрмиз.

Совет ҳукуматининг Афғонистонга нисбатан ўтказиб келётган сиёсати ҳаммизга самимий, қардошлик сиёсати бўлиб келди. Давлатимизнинг улуғ асосчиси Владимир Ильич Ленин Совет-Афғонистон муносабатлари масалаларига қанчалик ахтиёр бериб ва қизиқиб қараганилиги маълум. Лениннинг бевосита иштироки билан 1921 йилда тузилган бир ҳужжатни ўқиб бermoқчиман, жаноблар. Бу ҳужжат РСФСР Ташқи ишлар Халқ Комиссарлигининг РСФСРнинг Афғонистондаги муқтор вақилига шортган инструкциясидир. Шу инструкцияда бундай дейилади: «... Бизнинг Шарқдаги сиёсатимиз агрессив сиёсат эмас, бу сиёсат тинчлик ва дўстлик сиёсатидир. Сиз ўзинингизнинг бутун ишнингизда мана шу асосий мақсадни олдинга суришингиз ва, жумладан, Кобилада Афғонистон билан дўстлигининг ривожлантириши ўз фаолиятининг асосий мақсади қилиб қўйишингиз лозим. Дўстлик ўзаро қўмақлашнинг тақозо қилади, шунинг учун ҳам бизга дўст Афғонистон давлатининг ривожланишига ва раванакка имкон борица қўмақлаш ниятида бўлганлигимиз сабабли, биз унга мана шу тинч соҳада қўлимиздан келган ҳамма ёрдам кўрсатишга тайёрмиз».

Сўнгра, инструкцияда бундай дейилган: «...Биз Афғонистон ҳукуматига айтганимиз, бизда бир хил тузум, сизларда иккинчи хил тузум; биздаги идеаллар бир хил, сизларда иккинчи хил; бироқ, халқларимиз ҳамма дунёда дўстлар бўлиб, бир-биримизга ёрдамлашмоқчимиз лозим. (Гулдурроқ Нарсанлар).

Совет Иттифоқи билан Афғонистон ўртасида баланд тоғлар бор, лекин бу тоғлар халқларимизни бир-биридан ажратмайди. (Нарсанлар). Инсоний дўстлик энг юқори тоғлардан ҳам баланд бўлиши мумкин! (Нарсанлар).

Совет-Афғонистон дўстлиги яшасин ва мустақамлансин! (Нарсанлар).

Зиндабод Афғонистон! — Яшасин Афғонистон! (Гулдурроқ Нарсанлар).

Олишлар. Зиндабод Хрушчев! Ура! савдолари.

Митинг охирида Кобила аҳолиси номидан Н. С. Хрушчевга соғва тақдим қилинди.

Ҳукуматининг раҳбарлигида катта куч ва рағбат сарфламоқда.

Бу — Афғонистоннинг миллий мустақиллигини янада мустаҳкамлаш учун зарур шарт бўлган олижаноб ишдир. Жаноб Олиларни бош вазир айтганларидек, «Ҳозирги дунё ҳаракатлар дунёсидир, суръат ва тезликлар дунёсидир». Айниқса ҳозирги дунёда ҳаракатсиз, қимирламай туриб бўлмайди.

Афғон халқи ва ҳукуматининг асрий қолоқлиқни тугатишга, миллатининг тараққий этишини таъминлашга қизғин равишда иштирокчиллиги биз совет кишиларига, жуда тушунарлидир. Биз сизлар билан ўз тажрибаларимизни баҳам қўришга ҳаммиз тайёрмиз, бундан бунга ҳам сизларга ҳеч қандай сиёсий шартлар қўймай, иқтисодий, техника ёрдами кўрсатиб туришга тайёрмиз.

Совет ҳукуматининг Афғонистонга нисбатан ўтказиб келётган сиёсати ҳаммизга самимий, қардошлик сиёсати бўлиб келди. Давлатимизнинг улуғ асосчиси Владимир Ильич Ленин Совет-Афғонистон муносабатлари масалаларига қанчалик ахтиёр бериб ва қизиқиб қараганилиги маълум. Лениннинг бевосита иштироки билан 1921 йилда тузилган бир ҳужжатни ўқиб бermoқчиман, жаноблар. Бу ҳужжат РСФСР Ташқи ишлар Халқ Комиссарлигининг РСФСРнинг Афғонистондаги муқтор вақилига шортган инструкциясидир. Шу инструкцияда бундай дейилади: «... Бизнинг Шарқдаги сиёсатимиз агрессив сиёсат эмас, бу сиёсат тинчлик ва дўстлик сиёсатидир. Сиз ўзинингизнинг бутун ишнингизда мана шу асосий мақсадни олдинга суришингиз ва, жумладан, Кобилада Афғонистон билан дўстлигининг ривожлантириши ўз фаолиятининг асосий мақсади қилиб қўйишингиз лозим. Дўстлик ўзаро қўмақлашнинг тақозо қилади, шунинг учун ҳам бизга дўст Афғонистон давлатининг ривожланишига ва раванакка имкон борица қўмақлаш ниятида бўлганлигимиз сабабли, биз унга мана шу тинч соҳада қўлимиздан келган ҳамма ёрдам кўрсатишга тайёрмиз».

Сўнгра, инструкцияда бундай дейилган: «...Биз Афғонистон ҳукуматига айтганимиз, бизда бир хил тузум, сизларда иккинчи хил тузум; биздаги идеаллар бир хил, сизларда иккинчи хил; бироқ, халқларимиз ҳамма дунёда дўстлар бўлиб, бир-биримизга ёрдамлашмоқчимиз лозим. (Гулдурроқ Нарсанлар).

Совет Иттифоқи билан Афғонистон ўртасида баланд тоғлар бор, лекин бу тоғлар халқларимизни бир-биридан ажратмайди. (Нарсанлар). Инсоний дўстлик энг юқори тоғлардан ҳам баланд бўлиши мумкин! (Нарсанлар).

Совет-Афғонистон дўстлиги яшасин ва мустақамлансин! (Нарсанлар).

Зиндабод Афғонистон! — Яшасин Афғонистон! (Гулдурроқ Нарсанлар).

Олишлар. Зиндабод Хрушчев! Ура! савдолари.

Митинг охирида Кобила аҳолиси номидан Н. С. Хрушчевга соғва тақдим қилинди.

Ҳукуматининг раҳбарлигида катта куч ва рағбат сарфламоқда.

Бу — Афғонистоннинг миллий мустақиллигини янада мустаҳкамлаш учун зарур шарт бўлган олижаноб ишдир. Жаноб Олиларни бош вазир айтганларидек, «Ҳозирги дунё ҳаракатлар дунёсидир, суръат ва тезликлар дунёсидир». Айниқса ҳозирги дунёда ҳаракатсиз, қимирламай туриб бўлмайди.

Афғон халқи ва ҳукуматининг асрий қолоқлиқни тугатишга, миллатин

ЛЕНИН
МУКОФОТИГА
НОМЗОДЛАР

АҚЛ - ИДРОК ЕНГАДИ

«Аврора» крейсери тўпларидан отилган ўқ, буюк индид инсоният тарихида янги давр бошланганлигидан дарак беради. Тўғилган куниниқ ўз байроғига «Тинчлик!» сўзини ёзиб чиққан биринчи давлат бизнинг социалистик давлатимиздир.

Барча ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси шоили Коммунистик партия раҳбарлигида Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалабаларини ҳар қандай хавф хатарлардан, душманларнинг ҳар қандай ҳамлаларидан сақлаб қолдик. Мамлакатимизда социализм тўла ғалаба қозонди. Халқимиз эндиликда фидокорона меҳнати билан коммунизм муҳташам биносини барпо қилаётди.

Инсоният тарихида биринчи бўлиб сўнги йўлдошлар учирган, Ойга ўз байроғини биринчи сир тутган томонини суратлашга муваффақ бўлган Ватанимиз юлдуз кудратлидир. Халқимиз кудратли бўла туриб қамтариндир, у, душманларга қарши олиб боришга шиддатли жангларда ғолиб чиққан бўла туриб тинчликсевардир. Давлатимизнинг, халқимизнинг тинчликсеварлиги — буюк куч-қудратимизнинг белгисидир.

Совет давлатининг бошлиги Никита Сергеевич Хрущёвнинг 1959 йил 15 сентябрдан 27 сентябргача Америка Қўшма Штатларида бўлиб қолганлиги тўғрисида, тинчлик, дўстлик визити тўғрисида ёзилган китобини ўқир экансан, инсоният тарихида сира ўчмас кунлар — ана шу ўқ кун хотиранда яна бутун улугворлиги билан жонланади.

Бу тарихий кунлар, дарҳақиқат, жаҳон диққатини ўзига тортган, ҳайратда қолдирган асло унутилмас кунлар бўлди. Никита Сергеевич Хрущёв совет кишиларининг энг олижаноб муддаосини америкаликларга тангал айтиб берди. Оддий америкаликлар Н. С. Хрущёвнинг тарихий сафарига жуда катта ўмид билан қарадилар. Совет халқи, бутун дунёдаги яхши интили, софдил кишилар бу хайрли сафарга жуда катта ишонч боғлаган эдилар. Дарҳақиқат, халқларнинг ўмиди-ишончи рўёбга чиқди.

Совет ҳукуматининг бошлиги совет халқининг, социалистик лагердаги халқларнинг асл муддаоси — тинч-омон яшаш эканлигини баралла айтди.

Ўртоқ Н. С. Хрущёв Ўзбекистондаги Миллатлар Ташкилотининг Бош Ассамблеяси юксак миёвондан туриб совет халқи номидан, Совет давлати номидан батамом ва тўла қуролсизланиш тўғрисида талфил қилди.

Давлат арбоблари қилган сафарлар тарихида энг хайрли, энг улуг бу сафар ҳақида ёзилган «Америка билан юзма-юз туриб» китобини бошдан-оёқ хаяжонланмасдан ўқиш мумкин эмас. Китоб авторлари: А. Аджуеб, Н. Грибачев, Г. Жуков, И. Ильичев, В. Лебедев, Е. Литовский, В. Матвеев, В. Орлов, П. Савоско, О. Трояновский, А. Шевченко, Г. Шувский тарихий фактлар асосида, совет ёзувчилари, совет журналистлари позициясида туриб буюк сафар ҳақида ҳикоя қиладилар.

Китоб зўр ҳажмон билан ҳаммага тўшунарли тилда ёзилган. Китоб тарихий сафарнинг аҳамияти, бу сафарга совет кишилари, чет эллардаги кишилар, дўстларимиз қандай қараганликлари ҳам бор.

Биз авторлар коллективни томонидан ёзилган китобнинг Ленин мукофоти таърифи билан таъдид этилганлигини чин қалбимиздан маъқуллаймиз.

Севинди давлатимиз бутун дунёда муштаҳом тинчлик учун астойдил курашмоқда. Никита Сергеевич Хрущёв тинчлик учун, халқ бахт-саодати учун буюк курашчидир.

МУЗИКА ДУРДОНАСИ

Кара Караев — қардош Озарбайжоннинг истеъдодли, сеvimли композитори. Унинг асарлари Озарбайжондагина эмас, балки кўп қардош республикаларда, Ватанимиз пойтахти Москвада, гузал Нева бўйларидан ҳам шуқрат қозонди. Музика бойлигимизга яна бир дурдона бўлиб қўшилди. Композитор яратган жоизбод куйлар халқ қалбига йўл топти. Бунинг халқ нимда?

Йиллари асрлар ҳамма нига тенг ҳаётимиз билан ҳамнафас бўлиш, бой воқеаларини ҳозирлаб-юбик билан музика тилига кўчириш—Кара Караевга ҳозир маъна бу ҳислатларнинг ижодида беради, асарларига оғир йўл очиб берди.

Кара Караев озарбайжон халқининг фаразиди. У қалбларини мафтун этган «Гур ўзи» операсининг авторини маъшур озарбайжон композитори Захид Хожиевнинг шошиди. Караев 1938 йилда Вок Давлат консерваториясининг композиция факультетини У. Хожиевнинг раҳбарлигида таъмонлади. 1946 йилда эса у Москва Давлат консерваториясининг дипломини олишга муваффақ бўлди.

Истеъдодли композитор — музика санъатининг катта-кичик формаларида ёзилган жуда кўп асарлар авторини. Унинг «Ватан» операси, Озарбайжон классик адабиётининг намоёниси Нозимий Ганжавийнинг «Хамса»сига кирган «Ҳафт пайкар» достони асосида яратган «Етти ғўзал» балети, «Қалблар кўнгили», «Бахт кўнгили» деган кантаталари, Нозимийнинг «Лайла ва Мажнун» достони асосида ёзган симфоник поэмаси, Умар Хайём шеърларига ёзган романслари, жуда кўп кўшаклари қисқа вақт ичида маълум ва маъшур бўлди. Композиторнинг «Вок нефтилари ҳақида қисса», «Ветнам»,

Ўртоқ Н. С. Хрущёв Америкадан қайтиб келгач, Ватанимиз халқлари олдига ўз сафари тўғрисида берган рапортида бундай деган эди: «Давлатнинг ақл-заковоти, инсоннинг ақл фаросати энг оқил чиркишма ишонмок керак. Пушнингнинг ғўзал сўзлари билан айтганда: «Ишнинг ақл-идрок, йўқолсин зулмат!»

Дарҳақиқат, ақл-идрок ғалаба қилмоқда. Соуқ муносабатлар урушининг музун тинчлик баҳорига эриб кетмоқда. Нур зулматини, адолат ҳақсизлигини енганиден, тинчлик урушини енгади! Қудратли совет халқи байроқдор бўлган бутун дунёдаги тинчлик тарафдорларининг буюк кучи—тинчлик ғалаба қилишига гаровдир.

А. МУХАММедов, П. ФИЛИПОВ, Э. АРУТОНОВ, Т. УСЕЕВ, Ворошилов номли «Ташсельмаш» заводининг ишчилари.

ЎРМОНЧИ

Максим РИЛЬСКИЙ,

Украин шоири.

(«Гуллар ва узумлар» китобида).

Вир ўрмончи дўстим бор,
Севан хунари пайванд.
Ўз ишига яхшироқ,
Олма-ю, нок билан банд.
Ер тўлага тушсанг нақ
Айвон нозу неъмат...
Чўнтагидаги шўқ
Ўнинг қўлида санъат —
Яратар, келгуси ёз
Бошқача бўлган ўрмон.
Тўнгалар топиб пардоз,
Йунар янги бир бўстон.
Нихол гуллари гўё
Пага-пага нимранг қор.
Кўз қувонар шу асво,
Навдаларда куртак бор.
Ўрмонни кезар ошнам,
Ўрмон сўнгги йўқ, узок...
Бахтига, дўстлар, ҳеч ҳам
Изоҳга зормас жумбон.
Р. БОБОЖОН таржимаси.

Суратда: Хайкалтарош Е. Вучетичнинг «Қиличдан ўрок аямиз» ҳайкали. Бу асар Ленин мукофоти тавсия қилинган.

КИТОБХОНЛАР КИТОБ ҲАҚИДА

ЗАМОН НАФАСИ

Ҳаёт билан ҳамнафас ёзувчиларнинг асарларини ўқиганимизда шундай ҳис қиламиз: тасвирланган қаҳрамонлар билан қаредарлар ҳар кунини учрашиб турасан-у, лекин улар нақадар улуг ишлар қилаётганлигини то китоб ўқилгунча унча яхши пайқаб олмагансан. Ўзвучи эса ҳозиргача сен пайқамаган нарсаларни—оддий, қамтар, меҳнатсевар совет кишиларининг энг яхши фазилатларини яққол кўрсатиб беради, замон нафаси келиб туради.

Ёзувчи Шароф Рашидовнинг «Бўрондан кучли» асарини ўқир эканмиз, биз худди шу ҳақда ўйладик. Асарнинг бош қаҳрамони — Ойқизга олиб кўринг. Бундай ишчан, доворак, қийинчиликлардан кўрқмайдиган ўзбек хотин-қизлари ҳар бир қолхоз, совхозда топилади. Мана, бутун мамлакатда донг кетган Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсун Охуновани олинг, У, Ойқизнинг дунюнаси эмамин?

Чуст районидан Шоёнбой м о қ массининг, Марказий Фарғона ерларини ўзлаштиришда минггаб хотин-қизларининг ҳам жонбозлиги

«Ягона оила», «Касбийчилар», «Вок чироклари» каби кинофильмларга яратган музикаси тилдан-тилга кўчмоқда.

Ленин мукофоти тақдими этилган «Момалди-роқли сўқмоқларда» балети—композиторнинг катта ижодий муваффақиятидир. Балет либреттосини П. Абракхамасов, асарини халқларнинг маънафатли ҳаётини ҳикоя қилувчи «Момалди-роқли сўқмоқларда» романи асосида драматург Ю. Слонимский яратган. Романдаги «Бизнинг авлод-аждодларимиз кураш учун, халқ ҳаёти учун кураш, қудлик эмас, чинакам инсоний ҳуқуқларимизни ҳимоя қилиш учун курашмоқда» тугилган» деган оғ балет устали билан сингдирилган.

Кара Караев ана шундай мураккаб сюжет асосида яратилган балет либреттосига музика ёзган. Асарда нозик тўғилган ифода этувчи чўқур лиризм билан бирга, энгиробга солидланган, қудлик ғаваб уйғотадиган парчалар бор. Композитор газали ҳам, эҳтироси ҳам ўз ўрнида маҳорат билан ифода этган. Балет музикасининг катта ютуғи ҳам шунда. Кара Караев музикаси билан воқеалари билан таништириш учунгина кизмат қилиб қолмай, балки томошабинни воқеалар гирдобига қорлайди, қаҳрамонлар билан бирга бўлишга ундайди.

Шунинг учун бу балет ҳам томошабинлар жамоатчилиги гиннинг диққатини ўзига жалб қилди. У Озарбайжон ҳамда Ленинград опера ва балет театрлари репертуарида муштаҳам ўриб олди.

Кара Караевнинг «Момалди-роқли сўқмоқларда» балети узок Африка халқларининг овозлиги ва мушаклиги, эрк ва инсоний ҳуқуқлар учун олиб бораётган курашларининг жоили сафасидир.

С. ҚАРОМАТОВ.

ШЕЪРИЯТ КҮРКИ

Тинчлик ишига катта ҳисса қўшаётган совет маданият ва жамоат арбобларидан Мирзо Турсунзода чет элларда бўлган вақтларида олган таассуотларини «Хидистон қиссаси» (1947 — 1948 йил), «Озод Шарқданман» (1950), «Осиё овози» (1956 йил) каби халқаро аҳамиятга эга бўлган йирик поэтик полотноларда ёрқин ифода этиб берди.

Гражданлик лирикасининг ғўзал намунаси—«Осиё овози»даги исёнкор руҳ, мушаклилик ишқиди ёнган Осиё ва Африка халқларининг империализм муштаҳакчилиги сибатига қарши кураш гавий билан сугорилган жангавор руҳ—тинчликсевар шайра ҳозир охиросидир.

Бу руҳ Шарқ шеъриятига тухмат ёлдирган, уни турғун, пассив ҳисоблаган буржуа фанг сафатларига яна бир зарбадир.

Шундай қилиб, шоир қаламга олган бутун бир қитъанинг янги овози, Шарқ халқларининг ҳаёти, кураши, оруз ва умидлари тинчликсеварлиги гавий билан ҳамоҳандир.

Юксак гавий ва бадиий асар сифатида ўзбек китобхоналари ҳам маълум ва манзур бўлган бу асар китобига фойз ва завқ бағишлайди.

Мирзо Турсунзода «Хасан аравакаш» поэмаси социалистик реализм адабиётида новаторлик намунасидир. Поэманинг асосий қаҳрамони Хасан аравакашнинг динамикасида қардош тожик халқининг совет ҳукумати йилларида фан-техника муваффақиятларини ағаллаб, раваф ва камол топиши моҳирона ифода қилинган. Хасан характерининг тадрижий тақомиллиги ҳаётини лавҳаларда ёрқин тасвирлаш орқали шоир республикада рўй берган ўзгаришларни, янгиликнинг асқилик устидан ғалабаси манзарасини чизди.

«Хасан аравакаш» поэмаси совет поэзиясининг ютуғидир.

Мирзо Турсунзода Ленин мукофоти тавсия этилган мана шу ва бошқа асарлари шоирнинг ўзбек тилида босилган «1959 Шарқданман» номли (Тошкент, 1959) тўламандан муносиб ўрин олган. Бу асарлар бизнинг ҳам фахримиздир.

Х. ҲОМИДИЙ,
Филология фанлари кандидати.

«Бўрондан кучли» романи бизда чўқур таассурот қолдирди. Асардаги аюбой кишилар образи ҳамоноқ оқ олдимида турибди. Ясаур, тиран фикири, иродали, ўтирак, меҳнатсевар, вафодор Ойқизга тенглашгун келди. Унинг Ойқизга сўй даштига сув чиқариш ва янги қиллоқ яратиш учун курашининг автор ишонарли қилиб, ҳаёлон билан тасвирлаган. Романда республика табиат манзараси, битмас-туганмас ҳосил етиштириётган, қуддан-қунга бойиб бораётган коллектив хўжаликлар, коммунист жамият қураётган замондошларимиз ҳаёти ҳикоя қилинган.

Ёзувчи Шароф Рашидовнинг «Бўрондан кучли» романи Ленин мукофоти тақдими этилган ўзбек китобхоналарини, шу жумладан бизни ҳам ниҳоятда қувонтирди.

Фарида ШОМАНСУРОВА,
Тошкент тўқимачилик комбинатининг цех бошлиғи.

Қумри КАБИРОВА,
Комбинат кадрлар бўлими бошлиғи.

ОЧИЛГАН КҮРИҚ

М. ШОЛОХОВ

<>

Давидов унинг қилиб, ётоқхонасига ўтди, почта келтирган газеталарини қараб чиқай деб стол ёнига энди ўтирган эдики, дераза эшиги аста тикилади. Давидов деразани қия очди. Нагульнов пойдевор қиррасига оёғини қўйиб, паст овоз билан:

— Қани, юр, иш бор! Деразани оч, ёнингга кириб гапириб бераман,— деди.

Унинг қорача юзи оқариб кетган, қатий эди. Кесанидан хатлаб ўтди-да курсига ўтириб, тизасига муштаклади:

— Мана, сенга айтувдим-ку, Семен, худди айтганимиздай бўлиб чиқди! Ҳар қандай биттасини кўрдим! Остронов кўшонаси олдига роса икки соат ётдим, разм солиб турдим: паканароқ биров келипти, хавфсираб, у ёқ-бу ёққа қўлоқ солиб келипти, ўшалардан-ўша қазоблардан б и р и... ўзининг сездирмай деб эмакдадим, жуда қоронғи тушиб қолди. Эмакдаб далага чиқиб олдим. Балки унчага яна бирови ўтгандир? Қисқа гап шуки, ҳозир борамиз, йўлкай Разметновни ёнимизга оламыз, бу ерда ўтиришдан ҳеч нима чиқмайди. Уларни шу ерда, Лукичнинг уйида, оҳори тўқилмасдан қўлга тушираман! Ҳеч бўлмаганда, шу биттасини қўлга тушираман.

Давидов ёстиқ тагига қўл суяриб, тўпоначасини олди.

— Қай йўсунда қўлга тушираман? Ке, шу ерда маслаҳатлашиб олайлик.

Нагульнов чекатуриб, хиёл жимдайди.

— Бу иш менга эсиндан таниш. Мана бу йўсунда, қўлоқ сол: ўша паканароқ одам эшонини эмас, мен сенинг деразанинг чертганимдек деразани тикилатди. Яков Лукич хўжрасининг ҳовлига қараган биттасини деразаси бор. Чакмон ёки плаш қийган шу ўғривачча қоронғида пайқаймай деразани чертди. Лукичми, ўғли Семенми, кимдир, эшонин хиёл очди, у уйга кириб кетди. Зинага чиқаётган оқсига бир қаради, эшондан йира туриб, яна қаради. Мен четан девор орасида бўларини кўриб ётдим. Шунга эътибор қилди. Семен, тўғри одамлар бу сингари бўридек хавфсираб юрмайди! Қўлга туширишнинг мана бу иланиши тақдир қиламан: биз иккимиз эшонин тикилатамиз. Андрей ҳовли томондаги дераза олдига ётоқхонасининг эшонини билан, дахлизга кириш билан ўнг томондаги биринчи эшон. Қара, эшон берк бўлади, бориш биланок сийдириб кириш керак. Иккимиз кирамиз, биротаси деразани ташлашга ҳўзла, Андрей унинг қалласига туширади. Бу тунги меҳмонларни тирик ушлаймиз, осонгина қўлга тушираман!

— Иккимчи китобининг хотима босидам.

Сундукан номли арман драма театри А. Широнзода «Хаос» («Тартюффизм») деган романи асосида ишланган инсценировка спектаклини кўрсатди. Романининг диққат марказида маънавий-этик проблема ётади. Лекин инсценировка автор ва режиссёр Аджемиян асосий диққат-этиборини асарнинг ижтимоий моҳиятини очиб беришга, инсон руҳининг мураккаб томонларини кўрсатишга қаратган.

Широнзода романи саҳнада ўтган асарнинг охиридаги нефть кончилари турмушдан олган манший темадаги асар бўлиб чиқishi мумкин эди. Лекин спектаклда асосий ўринни кишиларнинг шахсий кечинмалари эмас, балки ҳаётдаги диққатга сазовор ҳодисалар, чўқур инсоний халрактерларда мушаккамланган майиллар ағаллайди. Романининг мураккаблиги ва катталиги қарамадан В. Аджемиян саҳнабо, ахлит драматик асар яратишга муваффақ бўлган.

Қатнашувчилар ва эпизодлар кўп бўлишига қарамадан, спектаклда воқеалар тартиқ эмас. Ҳар бир характер бўрттириб ва ёрқин кўрсатилди. Актерлар зўр маҳорат билан ўйнайдилар.

Инсоннинг яшайдан мақсади нима? Спектакл томошабини олдига шундай савол қўлади ва бунга жавоб қайтариб: «Инсоннинг яшайдан мақсади инсон деган юксак номга муносиб бўлишга инорат» деган хулоса чиқарди.

Маркос Алияни ўзининг бутун турмушини бойлик орттиришга, камбағалларни эшишга қаратган. Ҳолбуки, бир маҳаллар унинг ўзи ҳам камбағал эди. Эндиликда эса худди

Мен дабдурустдан эшонини атдарама, сен менинг орқароғимда турасан, бирор ишқал чиқиб қолмас, бирор ишқал чиқиб қолмас, ҳеч ишорага қараб турмай, ётоқхонадан товуш чиққан жойга отавер!

Макар қўзларини хиёл қисиб Давидовнинг қўзига қаради, унинг қалин лабига билинар-билимас кулги югурди:

— Мана, ўйинчоқ қўлингга шай турибди, унинг боёбсини текшириб кўр, патронлар столта шу ердаёқ тушиб турсин. Деразани чўқиб кетамиз, эшонини орқадан ёпиб кўямиз.

Нагульнов гимнастеркаси устидан боғланган қайишни тўриллаб

УЛКАН АСАР

Биз Ленин мукофоти тақдими этилган бадиий асарларнинг бири атоқли қардош белорус ёзувчиси Я. К. Коласинг «Чорраҳада» китобини ўқиб, қувондик. Асарда тасвирланган воқеалар узок ўтмишни, белорус халқининг революциядан олдинги аянчили ва бахтсиз ҳаётини ҳикоя қилади.

Қалби ёшлик ғайрати, бахтли келажак ва оруз-умидлар билан тўлган Андрей семинарияни тугатган, олий мақсадлар йўлида узок ва хилват Полесья кишлоғига келади. Унинг мақсади деҳқон болаларини саводли, белорус деҳқонини овоз ва бахтиёр кўриши эди.

Иродали Андрей ўзи танлаб олган йўлдан қайтмайди. Халқнинг бахтли келажига чинакам ишонади. У халқни маърифатли қилиш билангина, бу оғир ҳаётдан кутулиб бўлмаслигини аста-секин тушунаборади. Асар охирида Андрей ўз халқининг келажиги учун курашувчи, бу йўлда ҳаёт жонини ҳам аямайдиган саботли революционер бўлиб етишади.

Коммунизм нуриш учун курашаётган ҳар бир совет кишини Андрейдан Ватанимиздан севиниш, ўз маънафатига содиқ бўлишни, халқ бахт-саодати учун тинмай курашини ўрганади.

Т. МУЗАФАРОВ,
Н. ОСЕЦКАЯ,

Тошкент, Босмахона ишчилари.

„ХАОС“ СПЕКТАКЛИ

Ўзига ўхшаш камбағалларнинг қонини зулукдек сўради. Собик ялағроёқ нефть конининг хўжайинларидан бирига айланади. Лекин унинг уйига бойлик келса ҳам, бахт келмайди. Катта ўғли патрархал ўр-одаларига хилоф иш қилгани учун отаси ундан тонади. Бошқа ўғиллари эса маншашта берилиб кетади. Қиян эса қалнини қаразғўй аёл бўлиб қолади. Пул ҳужмрон бўлган, ҳамма нарсдан бойлик, олтин устун қўйилган. Алимандар олиаси шу тариқа емирилла бошлади.

Катта акиси Сибат (артист Д. Малин) ақлли, иродали киши. У ўз қўбигидан ташқари чиқади. Сибат ота-онасининг қаринчилигига қарамадан рус қизига уйланади. Биз унинг қўлидан хайради иш келишига ишонамиз. У ҳатто ишчиларнинг ҳаётини яхшилаш тўғрисида қўйлади. Сибатга қарама-қарши қўйилган Михаил (артист Б. Нерсесян)—кайф-сафода берилган беғам, ҳаётда беғамсиз, ирофарг киши. У почтаси билан бирга сохта васыятнома тайёрлайди. Кейин у қуддан-қунга тубанлаштиб кетади. Ичкиликка беғириб қямор ўйнайди. Сибатнинг хотини келгач, катта ўғли билан она ва унинг сингиллари ўртасидаги алоқалар кескинлаша бошлади. Кишиқ ўғли эса пул ўғирлаб, уйдан қочади. Янги нефть конлари очилди, янги нефть миноралари қуриш керак. Пулнинг ҳужмронлигини сезган Сибат янги бойлик орттириш

олди, сигарасини полга ташлади, қўнжисига чанга ботган эгинини тумшугига бир қараб олди-да, яна қўлимсирлади:

— Аллақандай ифлос абадларни пойлайман деб кучук-боладай чанга аганадими? шу азиз меҳмонларни кутиб унақасига ҳам, бунақасига ҳам тупроқ кучиб ётдим-а... Ахир биттаси ташриф қилди... Ленин фикринча, улар киши ё уч киши, ортин эмас, у ерга бутун вазод йиғилмаганми?

Давидов затворни тортиб, патронларни столта тўғрилади, тўпоначани камзулининг чўнтагига солиб-да, бундай деди:

— Негадир, Макар, бутун жуда вақтинг чоғ? Уйимга келиб ўтирганимга атиги беш минут бўлди-ю, уч марта жимлайдинг... — Хурсанд бўладиган ишга борамиз, Сема, шунга қулайман. Улар деразадан ошиб ўтишди, дераза табакасини ва эшонини ёпиб қўйиб, бироз туртибди. Тун илки, сойдан салқин шабада эсаяди, хутор уйқуда, қуддуги иштинган. Қаредаридан буюқ маъради, хутор этагида қаредарид итлар ҳуриди, яқин ҳовлиларнинг бирида уйқисираб вақдан адашган тентак хўроз беафат қичқирди. Макар билан Давидов бир оғиз ҳам таппашмай Разметновнинг уйи олдига келишди. Макар кўрсаткич бармоғини эгиб дераза табакасини эшитилар-эшитилмас чертди, сал ўтгач, янра-ширада Андрейнинг юзини кўриб, ун қўли билан имлади ва тўпоначани кўрсатди.

Давидов уй ичидан: Тўшудим. Тез чиқаман, — деган босиқ, жиддий товушини эшитди.

Разметнов шу ҳаётиниқ уй экин-поясига пайдо бўлди. Эшонини ёпа туриб, алам ўтиб деди: — Ҳамма гапни билгинг келадил, Нюра! Иш билан қиллоқ советига қақиряптилар. Ўйинга қақиряптилар йўқ-ю, ахир? Вас, жим ухла, дарров келаман.

Уччаласи бир-бирига жипс туртибди. Разметнов хурсанд ҳолда сўради:

— Чиндан ҳам чангалга тушурдиларинми?

Нагульнов сенин пичирлаб унга бўлган воқеани айтиб берди.

...Уччаласи индамай Яков Лукичнинг ҳовлисига кирди. Разметнов илк пойдевор тагига орқаси билан ётди. У тўпонача стволни оҳистагина тизасига қў

ОЧИЛГАН ҚЎРИҚ

(Боши учинчи бетда)

— Бемаҳалда қақриб келган ким?
— Нагульнов жавоб берди:
— Лукич, бемаҳалда уйготганим учун аф эт, иш бор, иккинчи хозир совхозга боришимиз керак. Жуда қўштанган иш!
— Бир лаҳза индашмади, жимлик чўлди.
— Нагульнов тоқати тоқ бўлиб:
— Нима бўлди, мунча имиллабсан? Оч эшикни! — дея талаб қилди.
— Азиз ўртоқ, Нагульнов, бемаҳалда келган меҳмон, бу ер қоронғи ахир... Эшигимиз айланди... Дарров тоғиб бўлмайди, кириш.

Нагульнов чап елкаси билан эшикни қаттиқ итдириб, Яков Лукичнинг деворига қалқиб чиқди. Дахлига катта қаддам ташлаб, елкаси оша Давидовга қараб:

— Бирор гап бўлса бунинг биқинига тушир! — деди.

Нагульновнинг димоғига уйда аниқган илпқ ва сархушлик ҳиди гулгуллаб урди. Лекин ҳид ва сезгини айриб туришга фурсати йўқ эди. У ўнг қўлида тўпонача ушлаб ҳолда, чап қўли билан хужра эшиги табақасини дарҳол тоғди, бир тепишдаёқ эшикнинг юқори зақирини узиб юборди.

— Бу ерда ким бор, овозингни чингар, йўқса, отаман!

Аммо у отинга улгурмади: унинг ўқириши эшитилиши биланоқ остана олдиди қўл гранатаси гумбуллаб портлади, тунги жимликда қўл пулемёти ваҳима солиб тариллади. Сўнг эса — жаранглаб синган дераза ромлари ҳовлида, узилган ўқ ва киннингидир бақирини эшитилди...

Граната парчалари аъзойи бадинини илмат-тешик қилиб юборган Нагульнов шу дамдаёқ ўлди, хужрага отилиб кириб, қоронғида иккин марта ўқ уза олган Давидов пулемёт ўқларига ўқ келди.

У оғриқ азобида бошини орқага ташлаб, эшик пешбурғидан ўқ узиб кетган гудир пайрханича ўқ қўлида маҳкам ушлаганича ҳўшдан кета-кета чалчака йиқилди.

Оҳ, қия ва тиккасида тўрт жондан ўқ тешиб ўтган Давидовнинг кенг кўкрагидан жон жуда қийналиб чиқди... Дўстлари қоронғида туртишиб, лекин ярадор тебраниб беҳушор бўлишини дея уни жуда авайлаб тунда уйига қўтариб келганларидан бери у бир марта ҳам ҳўшига келгани йўқ, ҳолбуки унинг ўлим билан қаттиқ оғриқ бошлаганига ўн олти соат бўляпти...

Эшига қараганда анча жиддий район врач — хирург тоғ отарда етиб келди, унинг тағдирот оғри тег босиб кетган эди. У Давидов етган уйда ўн минутдан ортиқ тургани йўқ, ошканде чурқ этмай ўтирган Гремичий партия аъёйсанининг коммунистлари, ва Давидовнинг яхши кўрагидан кўпгина партизани колхозчилар шу вақт ичиде Давидовнинг тушадиган интирган паст, бўғиқ тоғушнинг бир бор эшитилган, ҳолос. Ранги оқариб кетган, лекин сирткин кўринишини осойишта врач оқўлига чиқиб енди шимарилган ҳўшани сочиққа артди-да, Давидов дўстларининг унсиз саволига жавоб берди:

— Умид йўқ, Ердамин бефойда. Аммо жуда ҳам жон қаттиқ экан! Уни ўриндан қўзғата қўрмайлар, жойидан қимирлатиб бўлмайди. Мабодо хужрада муз тоғилса... Даровек, кераги йўқ. Лекин ярадор енидан бирор киши жимласлиги лозим.

У билан кетма-кет уйдан Размётнов билан Майданников чиқди. Размётновнинг лаби титраб, гамгин назари ошканде алангар, бу ерда бесаранжом тўланиб турган хужраларнинг кўрмаси. Майданников бошини қўйи солиб борар, чекка тоғирларни жуда бўрттиб чиқиб, навишри устидаги иккинчи хужра қўйилганда, яхши тағдирот сингаги қўйиб кетган эди. Майданниковдан бошқа ҳамма эшик олдига чиқиб, ҳовлига қарашиб кетди. Размётнов кўкрагини қадаб, бошини ослириб турарди, фақат кучли хажриши орқа қўрагини титратди: Шалғи чол тегбалардек четан девор олдига келдида- қийнашиб турган буз қўзғи ки қаттиқ силкиди. Демко Ушаков омбор деворига қалқиб олиб, ёмғир ювган шувёқ лойини гуноҳкор ўқувчи боладек тирноғи билан кавлаб турди, юзи узра оқиб тушаётган кўз ёшларини ҳам артади. Буларнинг ҳар бири дўстларидан жудо бўлганликлариға ўзларига қайғирса-да, лекин бу ҳамма-нинг бошига тушган гоят буюк қайғи — эриқ қайғиси эди...

Давидов тунда жон берди. Ўлим олдига у ҳўшига келди. Бош тоғониде ўтирган Шучукар бувага бир кўз ташлади-да нафаси тикилиб:

— Нега йиғлаялсан, чол? — деди. Лекин шу ондаёқ кўпиркисимон дахтан қон пуфак-пуфак бўлиб оғзидан қўйилди, фақат энтиб-энтиб бир неча бор ютинди ва оппоқ оқариб кетган юзини

этиққа ташлади-да: йиғлама... — деди, сўзини зўғра тамомлади, ҳатто жимлайишга уринди. Кейин қаддини чўзиб отир ва узун инградида сўнди...

Дон бузбўлалари ҳам қақимла ардоқланган Давидов билан Нагульнов шаънига хонши қилиб бўлдилар, доин этилаётган бугдойзорлар уларга шивирлади, қаерлариди Гремичий юқорисидан оқиб келатган номсиз сой суви тоғларга бўлиб чиқарган садо тинди... Вассалом!

Икки ой ўтди. Оппоқ, лекин ҳосирқоқ кузга хос гўж-гўж бўлутлар Гремичий Логте-пасида шу зайида баланд сўзиб юрибди, теракларнинг ёз жазирамасида туси ўзгарган, қалданоқ тўғ-қизил рангга кирган барглари Гремичий сойи бети-ни қоплади, сой суви тиниқ ва муздек бўлиб оқа бошлади, хужранинг мактаб ёнидаги майдон-часида кўнилган Давидов билан Нагульнов қабрлари устида ним-жон куз қўеши ардоқлаган оч-қизил сўлгини ўзларга пайдо бўлди. Ҳатто қандайдир номаълум чўл гули ҳам қабр панжарасига ёпишиб олиб, кечикиб бўлса-да ожиз умрини чўзишга интилибди. Аммо қабристон ёнида август ёмғирларидан кейин кўкариб чиққан уч туп кўнбабоқар тизза бўли кўтарилди, майдон оша пастдан шабада эсганда улар силкиниб-силкиниб кўрдди.

Шу икки ой ичиде Гремичий сойда кўп сув оқиб ўтди. Шучукар бува ўз дўстларини дафн қилгандан кейин анча чўқди ва жуда ўзгарди: у одамга қўшилмайдиган, камгап, ялгаридан ҳам йиғлоқи бўлиб қолди... Дафидан кейин у тўрт кун уйда қоватда қимирламай ётди, ўриндан турган эса, кампири кўриб ваҳимага тушди, унинг оғзи бир оз қийшайиб, чап юзи бир тоғонга оғиб кетгандай эди.

— Нима жини урди сени? — деди кампир кўриб кетгандан чалак чалиб.

Шучукар бува оғзининг чап ёнидан оққан сўлақинини қағди билан артаркан, киел дудуқлашиб, лекин хўтирмак ҳолда деди:

— Ваҳима қилгандан ҳеч гап йўқ. Қўрқингми, қандай навишор йиғиллар ер қўдди, мен бўлсам аллақачон у ерда ётишим керак эди. Масала аниқми?

Стул томон секин юра бошла-ганда чап ёғини ҳам судраб босаётгани аён бўлди. Тамани ўрар экан, чап қўлини ҳам аранг кўтарди...

— Мен фалаж бўлиб қолдим, кампир, шу касофатини ўзганим! Ўзим сезяман, яқингинада ҳам бундай эмас эдим... — деди Шучукар бува эгилмаётган қўлига ҳайрат билан қараб.

Вир ҳафтадан кейин у бир оз бақувват тортиди, қадамлари дадиллашди, чап қўлини қийнамай қимирлата оладиган бўлди, лекин кучерлидан қатъиян бош тортиди. Правленига келиб, янги раис — Кондрат Майданниковга:

— Мен кучерлик қилиб бўлдим, азизим Кондратушка, тоғларни урдалашга энди кучим етмайди.

— Размётнов билан сенинг ҳақингда фикрлашиб қўйдик, бува, — деб жавоб берди Майданников. — Кечаликда селёвога қоровуллик қилсанг қалай бўларкин, киш учун сениг исинг қоровулхона кўриб берамиз, унга чўян печка қўйиб, ёйишга кат ясаб берамиз, қишки калта ва катта пўстин, пийма олиб берамиз. Яшаса бўлади-а? Маош ҳам олиб турасан, иш ҳам енгил, ёғи муҳимини шуки, беиш бўлмайсан. Хўш, қалай, розимисан?

— Бесхелениковга.

— У бақувват чол, мен бўлсам тамом қувватдан кетдим. Мака-

ЯХШИ!
ҲИДОЯТ ХОЛА
100 ЁШГА ТЎЛДИ

Наманган районидаги «Ленинград» колхозининг азоси Ҳидоят хола 100 ёшга тўлди. Ҳидоят холанинг ўғли Нуриддин ота 78 ёшда. У шу колхозда дурадгор.

Холанинг 45 наваре, чевара, эваралар бор. Улар колхозда, мактаб ва маориф соҳасида оиламоқдалар. Булардан бир нечаси олий маълумотли мутахассислардир.

Ҳидоят хола ҳали бардам. У ўтган йили бир нуту ипак қўрти боқиб, пунктига 80 килограмм аёло сифатли пилла тоғширган эди. Бу йил ҳам бир нуту уруғ тутиб, 100 килограмм пилла тоғшироқчи.

А. РАҲИМОВ.

«ҚОРА УМБЕТ»
ТУЗ ҚОНИДА

Ўтган йил Қўнғирот районидаги «Қора Умбет» туз қонида янги туз тайёрлаш комбинати ташкил қилинган эди. Туз чиқариш ва тоғлаш ишлари механизациялаштирилмоқда. Таом лаззати туз билан эканлигини яхши билган комбинат ишчилари бу йил аҳолига 5 минг тонна ош тузи тайёрлаб берадилар.

И. МАДГАЗИН.

рунка билан Давидов куратди, ҳаётини олиб кетишди... Улар билан-ку, балки, лиза бир-икки йил умр кўрармиди-а, уларсиз бу ёруғ дунёда судралиб юришга нимагадир ҳўшим йўқ... — деди. Шучукар бува эски фуражканининг сирти билан кўз ёшларини артиб.

Шу тундан бошлаб у қоровулликка киришди.

Давидов билан Нагульновнинг пастакани панжара билан ўралган қабри селёво дўкончасига яқин, унинг рўпарасида эди. Шучукар бува иккинчи кунгиде қўлига болта ва арра олиб, қабристон панжараси ёнига кичкинчак скамейка кўрди. Ўан тун бўйи шу скамейкада ўтирадиган бўлди.

— Йиғларимга тобора яқин бўляман... Улар ҳам менинг ҳўзимда тинч ётади, улар ёнида мен ҳам тунни зеримай ўтказаман. Мен битта ҳам бола кўрмадим. Андрюшенка, эндиликда эса икки ўғлимдан биринчиси жудо бўлгандайман... лавнати юрак кеная кундуз тўхтамай сирқирайди, бир лаҳза ҳам ором бермайди! — деди у Размётновга.

Партия аъёйсанининг янги секретари Размётнов қўйидаги кўрқувни Майданниковга айтиди:

— Шучукар буваимиз шу вақт ичиде жуда ҳам муниқлаб қолди, назар солисанми, Кондрат? Йиғиллар гам-гўссаси уни еди, сўзини тамом йўқотиб қўлди. Узоқча бормай ўладиган кўрналди чол... Боши қалтирайдиган бўлиб қолди, кўзлари ҳам қорайиб кетди. Худо ҳақки, бу бизни гамдан қолдирди. Бу антиқа чолга ўрганиб қолган эдик у бўлмаса, хужур ҳўуллаб қолдигандай.

Кўнлар қисқариб, ҳаво тиниқлашди. Шамол қабристонга қўздан шувқонинг ачиққ исини эмас, хужур таққирисидан эдингана доин янчиб олинган похол гарамларининг бўйини олиб кела бошлади.

Янчиқ вақтида Шучукар бува зериммади: дон совурадиган машиналар аллаҳмаҳалгача гўвулар, янчиш тоғларни шибобаланганда гўсулар, одамларнинг чўққиллиқ оғишларини гўсуларни булар тинди. Кечалар узун ва қоронғи бўлиб қолди, тунда бошқа садо: қорамтир осмонга фалакча турналар ноласи, гоғларнинг ваҳими го-голаши ва ўрдақлар қано-тининг патилаши эшитила бошлади.

— Қўшлар исинг ўқларига йўл олди, — дея кўрсинди яқини ўш Шучукар бува, баланд қўюлиб тушаётган қўшлар шовқинига кўлоқ солиб.

Вир кўни оқимода, қоронғи тушган, Шучукар олдида қора рўмолга бурканган аёл оҳиста келди-да, нидмай тўхтади.

— Худо юмни йўлларди? — деб сўради чол ва аёдин таниш учун синчиклаб қарай бошлади.

— Мен, буваёғи, Варяман...

Шучукар бува скамейкадан кўрби етганча тез турди:

— Қалдирғоним, етиб келдингми, а? Сен бизни эсдан чиқариб юбординг деб ўйлаган эдим... Оҳ, шўрпесона Варяниам, у иккинчиси етим қилиб кетди! Эшикдан кирса қол, жонгинам, унинг қабри анови, четгаисини... Сен унинг ёнида тура тур, мен дўстлардан хабар олай, кўлрини текшириб келай... Бу ерда менинг юмушим кўп, бу ишлар кекса ҳолимга етади... Иш кўп, яхши қизим.

Чол каловлаганича майдон узра тез кетди ва бир соатдан кейингина қайтиб келди. Варя Давидов қабрининг бош тоғониде чўкка тушиб ўтирарди, лекин Шучукар бунингиди оғоҳланганда одоб билан қотланганин аниқлаб ҳамова туриб эшикни очиб чиқди, сандирақлаб кетди, қўрқанидан икхотан ушлади. Индамай тик турди. Чол ҳам сукот қилди. Кейин қиз секингина деди:

— Мени бу ерда, унинг ёнида ҳоли қўйганинг учун раҳмат, буважон...

— Арзимайди. Энди сен нима қиласан, оппоқ қизим?

— Бутуғлай келдим. Бугун эрталаб келган эдим. Бу ерда одамлар кўрмасин деб қоронғида келдим...

— Ўқиниш нима бўлади?

— Ташкилим. Уйдагилар мен-сиз кун қўролмайди.

— Семизиз бунга рози бўлмасди, мен шундай деб ўйлайман.

— Нима иложим бор, буважоним?

— Мен маслаҳат беролмайман, оппоқ қизим, ўзинг биласан. Аммо уни ранжитма, сени яхши кўради, бу факт ахир!

Халқимизда йиғи тикилиб келган Варя ўтирилди-да, юрис эмас, майдон бўйлаб югуриб кетди, у ҳатто чол билан ҳам хайрлашадиган ҳолатда эмас эди.

Зимиз омонда турналар гала-сининг нолга қўлуви ва қаёққадир қорловчи садоси тоғидача ўчмади. Шучукар бува ҳам буюкча ҳолда тоғ отгузча скамейкада ҳўрсиниб, чўқиниб, йиғлаб ўтирди.

Йўлдош ШАМШАРОВ таржимаси.

ЎЗБЕКИСТОН СУРХ

Газетанинг «Коммунизмнинг ақлини қўрувчилари» сарфлашга бошмақдасида коммунизмни қўрувчи иш улуғвор лавизаторларини амалга оширатган совет кишиларининг фило-корона меҳнати ҳақида ҳиноя қилинади. «Советлар хонимияти» учун деган рубрика остида Н. К. Крупскаянинг Шарқ меҳнатнашари коммунис-тин университетини студент ва ўқитувчилари йиғилишида 1934 йил 11 ноябрда сўзлаган нутқидан парча бо-силган.

Газета бузгани сониде Халқаро ҳо-тин-қўдлар кўннинг 50 йиллиги му-носабати билан бир саҳифа материал бағишлаган.

Тўртинчи бетдан маҳаллий ва чет-ал хабарлари ўрин олган.

ТОШКЕНТ. Оржоникидзе райони-даги Ленин номи колхоз пар-ранданилик фермасида олти минг-дан ортиқ тоғу ва ўрдақ сақлан-моқда. Колхоз аҳолига кўп-ла-парранда ўғуш етказиб бера-ётир. СУРАТДА: М. Г. Топикова паррандаларга дон бермоқда.
Х. Ҳайитмухамедов фотоси.

МУҲИМ ҚАРОР

ҚОҲИРА, 4 март. (ТАСС). Осиё ва Африка мамлакатлари хотин-қизлари конференциясини қақришга тайёргар-лик кўришчи халқаро комитет ўз ишини тамомлади. Комитет-нинг мажлисларида 17 мамлакатдаги хотин-қизларнинг ва-киллари қатнашди.

Комитет Осиё ва Африка мамлакатлари хотин-қизлари конференциясини 1960 йил 15 сентябрда Қоҳирада қақриш ва Осиё ҳамда Африкадаги барча 55 мамлакат хотин-қиз-лари делегациясини конференцияга таклиф этиш ҳақида қарор қабул қилди.

Тайёргарлик комитети конференциянинг кун тартиби ло-йиҳасини тасдиқлади.

Комитет халқаро хотин-қизлар ташкилотларининг вакил-ларини қўзғатувчилар сифатида конференцияга таклиф қи-лиш, шунингдек Осиё ва Африка мамлакатлари хотин-қиз-ларида мурожаат юбориш ва бу мурожаатда уларни ана шу муҳим воқеага амалий тайёргарлик кўришга қақриш ҳақида қарор қабул қилди.

МЎЛ ҲОСИЛ

ХАНОЙ, 4 март (ТАСС). Вьетнам информация агентлиги билдиради: Шимолий Вьетнам ҳозирги вақтда Жанубий Вьетнамдан, шунингдек Шарқи-Жанубий Осиёдаги Тайланд, Малайя, Лаос ва Филиппин каби мамлакатлардан кўпроқ шол йиғиб олмоқда.

1957—1959 йиллар мобайнида-гина Шимолий Вьетнамда шол йиғиштириш 1.247 минг тонна кўпа-йиб, 1959 йилда рекорд даража — 5.194 минг тоннага етди. Яқини бир вақтда Жанубий Вьетнамда шол йиғиштириш 337 минг тонна қамайди.

1959 йилда Шимолий Вьетнамда шол йиғиштириш учун кураммоқдалар.

ҲИСОҶА ХАБАРЛАР

☆ Гвинея Республикаси ҳукума-ти иқтисодий ва техника ҳамкорли-ги тўғрисидаги Совет-Гвинея прото-колини имзолаш муносабати билан зифат берди. Зифат вақтида план министри Кейта Нофара билан СССР Министрлар Совети таққи ил-тисоний алоқалар Давлат комитети раисининг биринчи ўринбосари И. В. Архипов нутқ сўзладилар. Шу қу-ниёқ Гвинея Республикаси прези-дент Секу Туре И. В. Архиповни қабул қилди ва у билан сўхбатлаш-ди.

☆ Будапештда Венгрия билан Ироқ ўртасида ҳаво йўли ўрнатил-ти тўғрисидаги битим имзоланди.

☆ Хитойнинг гарби-жанубида чи-гит экиш бошланди. Бу йил пахта

майdonларининг 40 процентига юқо-ри ҳўсали чигит сортлари экилади.

☆ Пусандаги резина заводиде (Жанубий Корея) техника хавфсиз-лиги ёмғирлар қондаларига рия қилмаслик натижаида ёғин чиқ-қан дастидаки маълумотларга қара-ганда, 70 га яқин киши ҳалок бўл-ган, ўлаб киши оғир ярадор бўлган.

☆ Германия Федератив Республи-каси ҳукумати Германия Федератив Республикасида «Шарқ-Гарб ин-ститут»и де аталган янги антиком-мунист ташкилот тузиш учун 500.000 марка ажратилди тўғрисида бундестагинг бюджет комиссияси та-клиф киритди.

(ТАСС).

майdonларининг 40 процентига юқо-ри ҳўсали чигит сортлари экилади.

☆ Япония жамоатчилиги халқнинг шўри бўлган янги бюджетдан но-рози. Чунки бюджет мамлакатни ҳарбийлаштиришга, аҳолидан оли-надиган солиқларни яна ошириш-га қаратилган. Янги бюджетга му-вофиқ турли солиқлар миқдори умум миллий даромадининг 20 про-центидан кўпрогини ташкил этади.

☆ Япония ҳукуматининг мамлакат миллий маифаатларига энд бўлган селёси япония меҳнатқиларининг қаршичилигига дуч келмоқда. Улар бундай селёсат, даставвал япония учун хатарли эканлигини таъкидлаб, ҳукуматдан замон зай-ла бўқиниш, тинчлик, тинч-то-тув яшаш селёсати юргизишни та-лаб қилмоқдалар.

КУЗАТУВЧИ

Куни кеча Япония парламенти-нинг қўйи палатаси бир ойча да-во билан этган мунозарадан сўнг 1960 йилги бюджет лойиҳасини тасдиқ-лади. Коммунист, социалист деу-татлар ҳақда демократик соция-лизм партиясининг вакиллари ян-ги бюджет лойиҳасига қарш овоз бердилар. Бюджет япония-амери-ка «хавфсизлик партияси»нинг талабларига мувофиқ тузилган бў-либ, тўғри ҳарбий харажатларни қўйатирилгани кўзда тулади. Бун-дан ташқари, Япония ҳукумати 200 америка реактив қирувчи са-молёти ва 80 бошқариладиган сна-рядлар сотиб олиш учун қўшимча

АҚШДАН КЕЛГАН МЕҲМОН ТОШКЕНДА

Совет Иттифоқи бўйлаб саёҳат қи-лаётган Сан-Франциско шаҳри (Ка-лифорния штати) мэри Жорж Кристо-фер рафиқаси билан 5 мартда «ТУ-104» самолётида Ўзбекистон пойтах-тига келди.

АҚШдан келган меҳмонни Тошкент аэродромда Тошкент шаҳар ияроия комитетининг раиси Х. А. Маърупов, Чет эллар билан дўстлик ва мада-ний алоқа Ўзбекистон жамяти президиумининг раиси Ж. М. Тожиёва, «Интурист» вакиллари ва бошқа кишилар кутиб олдилар. (ЎзТАГ).

ТЕЛЕВИЗОРДА

БҲҒН

12.00. «Физкультура билан шугу-ланиш». 12.15. Бадий фильм «Со-диқ юрлар». 13.35. Маданият уни-верситети — «Ҳамза Ҳанимзода Нив-зий» (Ўзбек тилида). 19.00. В. И. Ле-нин туғилган кўннинг 90 йиллиги олдидан «Илпч билан учрашув» де-ган эшиттириш. 19.20. Киножурнал. 19.30. Сўнгги ахборот. 19.50. Саргу-заштфильм «Суннат оламида». 21.20. Ўзбек енгил куйларидан концерт.

ЭРТАГА

19.30. Сановат ҳодимлари учун «Пахтачилик сановати радиоэфи-зотопларининг қўлланилиши» дега-и эшиттириш. 19.50. Қишлоқ ҳўжалик фильмлари фестивали — «Жонувар раҳбар». 20.00. Халқаро хотин-қиз-лар кўнига бағишланган тантанали маж-лис ва концерт олиб кўрсатилади. Танаффус вақтларида сўнгги ахбо-рот.

Редактор И. РАҲИМОВ.

ТЕАТР

НАВОНИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 6/III да кўнудз Евгений Онегин, кечқурун Макарининг иши (билетлар сотил-ган). СССР халқ артистлари Ҳалима Носирова ва Саодат Қожилова, Ўз-бекистон ССР халқ артистлари Ка-рим Зокиров ва Сатор Ярашевлар қатнашди. 8/III да Кармен (билет-лар сотилган).

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 6/III да кўнудз Юрак ёғиноғи керак, кеч-қурун Гамлет, 8/III да Хўррит.